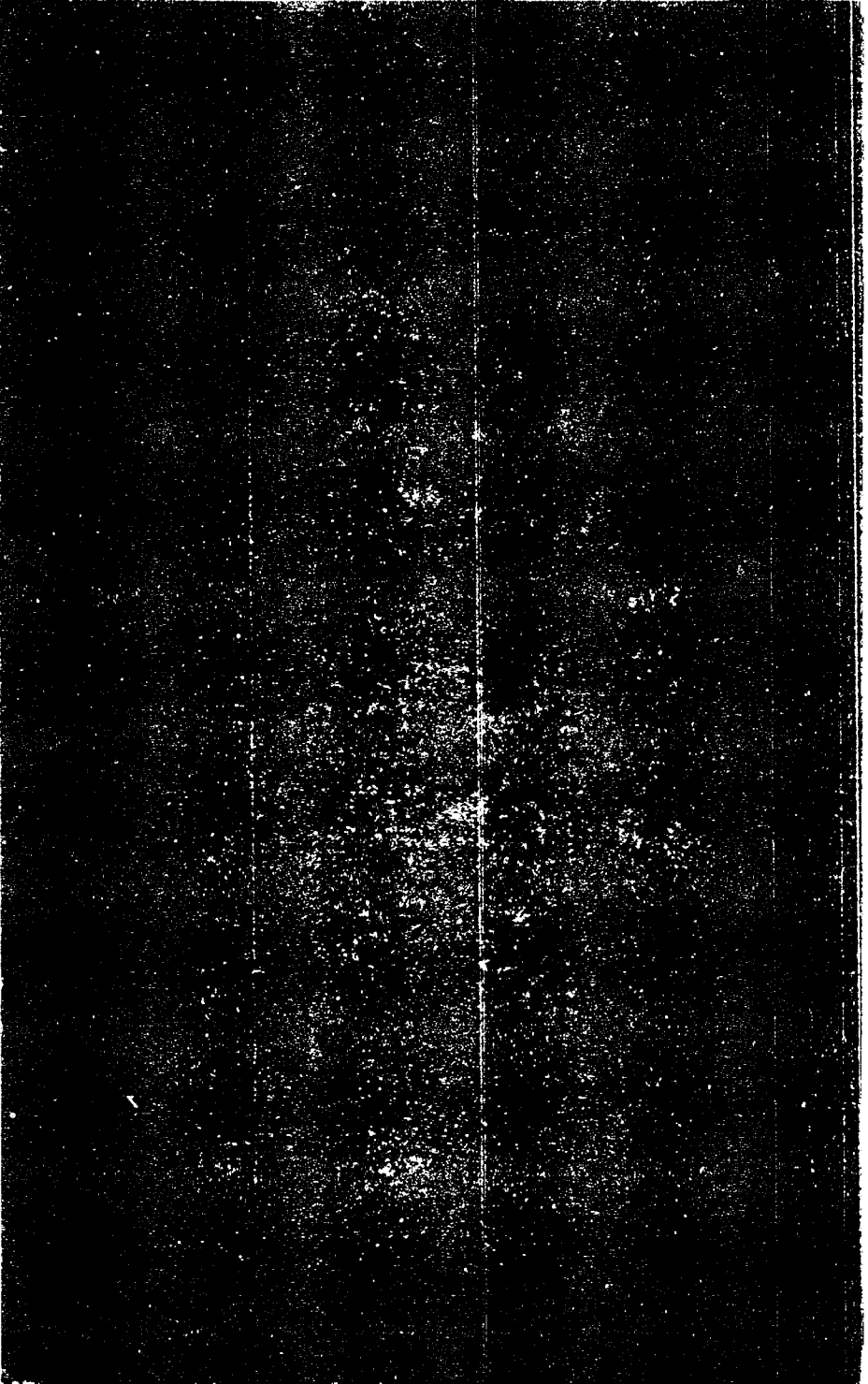
SEZAİ KARAKOÇ

GÜNDÖNÜMÜ

7. baskı

DİRİLİŞ YAYINLARI

GÜNDÖNÜMÜ

YAZARIN ÖBÜR ESERLERİ

(DİRİLİŞ YAYINLARI'ndan)

ŞİİR:

ŞİİRLER I Monna Rosa
ŞİİRLER II Şahdamar/Körfez/Sesler
ŞİİRLER III Hızırla Kırk Saat
ŞİİRLER IV Taha'nın Kitabı/Gül Muştusu
ŞİİRLER V Zamana Adanmış Sözler
ŞİİRLER VI Ayinler/Çeşmeler
ŞİİRLER VII Leylâ ile Mecnun
ŞİİRLER VIII Ateş Dansı
ŞİİRLER IX Alınyazısı Saati
GÜN DOĞMADAN (Şiirlerin Toplu Basımı)

HİKÂYE:

HİKÂYELER I Meydan Ortaya Çıktığında
HİKÂYELER II Portreler

PİYES:

PİYESLER I • ARMAĞAN

ÇEVİRİ ŞİİR:

BATI ŞİİRLERİNDEN • İSLÂMIN ŞİİR ANITLARINDAN

DÜŞÜNCE:

RUHUN DİRİLİŞİ • KIYAMET AŞISI • ÇAĞ VE İLHAM I-II-III-IV • İSLÂM TOPLUMUNUN EKONOMİK STRÜKTÜRÜ • DİRİLİŞİN ÇEVRESİNDE • İSLÂM • İSLÂMIN DİRİLİŞİ • DİRİLİŞ NESLİNİN ÂMENTÜSÜ • İNSANLIĞIN DİRİLİŞİ • YİTİK CENNET • MAKAMDA • DİRİLİŞ MUŞTUSU • DÜŞÜNCELER I-II • FİZİKÖTESİ AÇISINDAN UFUKLAR VE DAHA ÖTESİ I-II-III • YAPI TAŞLARI VE KADERİMİZİN ÇAĞRISI I-II • UNUTUŞ VE HATIRLAYIŞ • VAROLMA SAVAŞI • ÇAĞDAŞ BATI DÜŞÜNCESİNDEN • SAMANYOLUNDA ZİYAFET

DENEME:

EDEBİYAT YAZILARI I - Medeniyetin Rüyası Rüyanın Medeniyeti Şiir
EDEBİYAT YAZILARI II - Dişimizin Zarı
EDEBİYAT YAZILARI III - Eğik Ebramlar

İNCELEME:

YUNUS EMRE • MEHMED ÂKİF • MEVLÂNA

GÜNLÜK YAZILAR:

FARKLAR • SÜTUN • SÛR • GÜN SAATİ

SÖYLEYİŞLER:

röportaj:

TARİHİN YOL AĞZINDA

konferans:

ÇIKIŞ YOLU I - Ülkemizin Geleceği
ÇIKIŞ YOLU II - Medeniyetimizin Dirilişi

meydan konuşması:

ÇIKIŞ YOLU III - Kutlu Millet Gerçeği

SEZAİ KARAKOÇ

GÜNDÖNÜMÜ

7. baskı

DİRİLİŞ YAYINLARI
P.K. 1279, Sirkeci - İstanbul. Nuruosmaniye Cd.
Derin Han, No: 8/1, 34410 Cağaloğlu - İstanbul
Posta Çeki No: 348155 Tel: (0212) 519 04 57
www.dirilisyayinlari.gen.tr

Diriliş Yayını : 23

Birinci Baskı : 1977
İkinci Baskı : 1978
Üçüncü Baskı : 1979
Dördüncü Baskı : 1985
Beşinci Baskı : 1995
Altıncı Baskı : 2004

BU KİTAP

Bu kitap, 6 Mayıs 1976-14 Ekim 1976 tarihleri arasında **Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü**'nde Gündönümü başlığıyla ve yazarın imzasıyla yayınlanan yazılarından oluşmuştur.

© Diriliş Yayınları. BU KİTAP DAHİL BÜTÜN ESERLERİMİZİN TÜM YAYIN HAKLARI SAKLIDIR (Değerlendirme amacıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yazarın yazılı izni olmadan, hiçbir surette alınamaz, çoğaltılamaz, çevirisi yapılamaz, radyo, TV'lerde okunamaz, kaset ve CD'lere aktarılamaz, Internet dosyası açılamaz).

Dizgi-İçdüzen: hayalevi tasarım
Baskı-Cilt: Bayrak Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. No: 14/2 Topkapı - İstanbul
İstanbul – Mart 2010

GÜNDÖNÜMÜ

KANSERİN OCAĞINA TÛBÂ DİKMEK...

Kanserin bayrakları sallanıyor yeryüzünün bütün köşelerinde, Flâmalar, marşlar ve birbirine uydurulmuş adımlarla yürüyor Ur'un ahtapot ayakları. İnsanlığa kaybettirilen yüce din duygusunun yerini bu sahte mit heyecanı alsın diye, zekânın kuru yemişi teknik, kötü ruhun buyruğunda babil kulelerini her tepeye dikiyor.

Dünya, insanın düştüğü maymun ruhunun yuvası olsun diye, şeytanın çırağı ideoloji ve politika mimarlarınca, hamur gibi yoğruluyor.

Ruh dehlizi, ağzını açmış, bütün yılan ve çıyanlarını gün ışığına püskürtmekte.

Ruh deccalı, yalancı meşalesini bütün dağ başlarında yakmağa çalışmakta.

İnsanlığın bugünkü yapısı, şimdiki haliyle, bu kanseri, bu ahtapotu, bu deccalı yenecek güçte değil. Hatta onun karşısına çıkan yalancı kurtarıcılar, onu

beslemekte, büyütmekte, semirtmekte.

Metafiziksizlik, âdeta bir metafizik gücüne erme mistisizminin coşkusu içinde.

İnsanlığa yeni bir gücün, bir ruhun şırınga edilmesinden başka kurtuluş yolu yoktur. Bu şırınga, en kestirmeden söyliyelim ki, diriliş şırıngasıdır. Diriliş Ruhunun şırıngasıdır. Şöhret ve menfaat çarpıcılığından arınmış hizmet yolu şırıngası.

Servete ve insanlara tapanların yolu değil bu yol. Allah'a kul olmanın yolu.

Diriliş erleri, erenleri ve pirleri yolu. Nefsinin ve benliğinin çevresinde kitle toplayarak dünyasını sağlamlaştıranların değil, giyeceği gömleğini bile düşünmeden, nefsler için değil, Allah için başkalarının hizmetine koşanların yolu. Kendisine önder veya şeyh diyenlerin veya dedirtenlerin, kendilirini baş veya müctehit, üstâd bilenlerin değil, kendisini en aşağıdaki müslümandan daha yüce görmeyen, kurtuluşu hep birlikte aramanın aziz kaygısında fâni olmuşların yolu.

"Her şey Allah için, her şey Allah'a doğru" prensibini yüreğine işleyenler, insanlık ruhunu, çağdaş kanserden ayıklayacaklardır ancak.

Kendini olanca ruh bataklığında bırakıp yüce ve eskimez hakikatleri yenileştirmeğe girişenler değil, kendi ruhunu o yüce ve ölümsüz ilkelerin ışığında yenilemeğe, tazelemeğe ve diriltmeğe niyet etmiş, çaba gösteren kahramanlar, insanlığın öncüleri olacaklardır. Ve elbet, kahramanlık ve öncülük iddialarına da zerrece iltifat etmeksizin.

Bu yol açılıncadır ki, Tarih Deccalı, Hakikat Mehdisinin kılıcıyla ikiye biçilecek ve İslâm ruhunun bir nefesi olan Hazreti İsa soluğuyla ölü, dirilecektir.

DİRİLİŞ MUCİZESİ

Çağımızda, İslâm toplumlarına baktığımızda, âdeta, bir med ve cezir fasit dairesine hapsolduklarını görürüz. Bir de medden cezire geçerken panik, cezirden medde geçerken duygu taşkınlığı halinde coşku enstantaneleri...

Evet... gönüllerimiz şifası güç yarayı aldı alalı, bu med ve cezir tekrarının kapanına kıstırılmış bulunuyoruz. Ay gibi büyüyor, büyüyor, büyüyor, dolunay haline geleceğimiz umudunu veriyoruz da, tam bu umudun muştu ve sevinciyle ruhumuz şâd olacakken, birden talih geliyor, sonra daha da incelerek, gökteki belli belirsiz bir iğne izine dönüşmüş ay gibi handiyse kaybolma sularına eriyoruz. Fakat, son tehlikeli anın üzerinden kısa bir süre geçtikten sonra, yeniden ufukta beliriyoruz ve med dönemimizi yaşıyoruz. Ve bütün bu med ve cezir dönemlerimizi, Batı Uygarlığının uydusu olarak geçiriyoruz.

Nerede o mucize ki, ay, bedir halini tamamlasın.

Ve orada da durmayarak Arzın uydusu olmaktan kurtulup güneşleşsin. Güneş gibi, uyduları olan gezegenlerle yeni bir sistem kursun.

Evet, ayın güneş haline dönüşmesi gibi bir mucize gerek bize. Neredeyse, çekim kanunu, yani tabiat kanunu haline gelmiş bir uyduluğu kıracak ruh içi bir mucize. Allah'ın ruha bağışladığı bir tasarruf gerek.

Tarih içinde bir mucize. Düşüş med ve cezrini yükselişe çeviren ilâhî armağan. Ruh içinde bir ilham. Kaskatı kesilmiş kaba ruhları lâvlarında yakıp şuleye çeviren volkan. Diriliş volkanı.

Diriliş Neslinin imânla şişmiş bazusuyla ayın uyduluk zincirini parçalayıp güneşe yükseltecek ülkü mucizesi. Peygamber sevgisinin ve bağlılığının ölümsüz mucizesi.

Diriliş mucizesi gerek bize. Kur'an'da her an parıldayan, gören gözlere âyan diriliş mucizesi.

Fasit daireyi kıran Diriliş Mucizesi. İslâmın yeniden diriliş mucizesi. Peygamber mucizelerinin süreği, veliler kerametleri zincirinin halkası diriliş mucizesi ve kerameti.

Bir mucize ve keramet ki, Özülke'yi ölümcül uykusundan uyandırsın. Tarih kışını bahara çevirsin; İstanbul'un, Şam'ın Bağdat'ın kapatıldıkları mezarları patlasın; kurumuş kütüğe dönen göğdelerinden yeni filizler göğertsin. Ayrılmış gönülleri birleştirsin. Bizim güçsüz kollarımızda demirden daha güçlü bileklerin halk edilişi şeklinde tecelli etsin. Müminleri yeniden diriliş erleri olma kıvamına getirsin.

Yeni bir bilme aşkı, öğrenme tutkusu, hayat coşkusu, sanat ve edebiyat anıtları, düşünce ve hikmet tabloları şafağı ağsın Kutlu Ülke'nin ufuklarına. En yoksul evde bile, hayatın maddî zaruretlerinin ötesine uzanan bir kaygı doğsun, bulunsun.

Toplum, tekrar Kutlu Toplum haline gelsin. Şu an için düş ve ütopya olan bu hal, bir realite, bir gerçek olsun.

Kutlu İslâm Toplumu, yeniden omuzlasın İnsanlığın sorumluluğunu. Ayıları, yılanları, domuzları, tilkileri ve çakalları tekrar inlerine dönmeğe, kaçmaya mecbur etsin, tekrar, şu anda yorgun, ihtiyar ve hasta, hatta ölgün durumda görünen Tarihin Aslanı, Hakikatın Aslanı, Allah'ın Arslanı.

Müslümanlar, Allah'ın arslanları idiler. Şimdi "kuşa kurda yem olmaları", köleliğin, uyduluğun, kara-kapitalizmin, kızıl-komünizmin çevresinde karakulaklar gibi dolaşmaya kendilerini mahkûm görmeleri ve bilmeleri reva mıdır?

Yok mu bir kahraman ki, meddin güneşe en yakın serhaddinde, kamaşmış ruhlara şöyle seslenmesini bilsin:

"Battığımız çirkeften kurtulmak için hep birden Allah'ın İpine sarılalım kardeşlerim! Med ve cezir çırpınışından, kuşku, korku ve umutsuzluk çırpınışından bizi (temkin) sularına erdirecek yalnız bu olacaktır. Sürekli gece, sürekli kış, sürekli ölüm yoktur. Her an diriliş şafağının eşiğinde bulunuyoruz. Yeter ki, sırları kurcalamasını, aramasını bilelim. Gönüllerin birleşip hakikata dönüşünden, ayın güneşe çev-

rilmesi mucizesi gerçekleşecektir. Nefs kaygılarımızı bırakarak Kutlu Toplumun varoluşunda fenaya, oradan da Allah'ın varlığında bekaya yönelelim. Doğuya, Batıya, bekleyen insanlığın ufuklarına dikelim fazilet anıtlarını. "Başarı Allah'tandır", "Allah'tan başka havî ve kuvvet sahibi yoktur" inancıyla donanarak dünyanın en âciz halkları olmaktan çıkıp en kudretli Milleti olmasını bilelim."

Ve sonra birden bir yay gibi gerilip ok gibi uzayıp atılarak, vaktin dönüşümüyle, cezir uçurumunda kıvranan Kutlu toplumun kalıntısı topluluğumuza şöyle desin:

"Ey, Kutlu Avizenin, yere çalınışıyla bin parçaya bölünüp un ufak olmuş zerreleri! Umutsuzluk içinde toza toprağa, dumana ve ise, vapur bacasının karasına karışmaya başlamayasın sakın! Bu senin sonun olur. Bu en korkunç bitiş olur. Ey mutlu mozaik parçası, yaklaş yaklaş senin gibi olmuşlara. Senin gibi aslına kavuşmayı bekleyenlere yaklaş ki, mucize soluğu üfürüldüğünde, hepiniz birden bir araya gelecek ve bütünleşeceksiniz. Eski çini bütünü gibi, eski Kutlu Avize gibi, bütün insanlıktan oluşan tapınağın avizesi olup yerine konacak ve her yanı ışıl ışıl aydınlatacaksınız. Dayan dayan ki, seller seni sürükleyip öbür kutlu zerrelerden uzağa düşürmesin. Diren diren ki, yeller seni üfürüp yalnızlığın cehenneminde kavurmasın. Yüksel yüksel ki, toprak, çöllerin tuzunda yakıp yandırmasın. Yoğunlaş yoğunlaş ki, zaman seni güveler gibi yiyip bitirmesin, erim çürüm etmesin. Hür denizlerin inci tanesi gibi bir gün takılacağın yüzüğü, parmağı, gerdanlığı, boyunu

bekle. Sen öbürlerinin yüzüğüne kaş olacaksın. Onlar da senin yüzüğüne kaş olacaklar. Öbür kardeşlerin."

*
* *

Kalkıp diyecekler ki sen hayâl içindesin, sen mucize bekliyorsun. Mucize ki ancak peygamberlere gelir.

Derim ki, evet, ben mucize bekliyorum. Ama hayâl içinde değilim. Müslümanların içinde bulunduğu acı gerçeği haykırıp durarak, Allah'ın lûtf edeceği, âdeta mucize kadar büyük bir atılımı bekliyorum. Yok edilmek için her hile ve cebir ile aslından uzaklaştırılmış Milletimden, bin parçaya bölünmüş milletimden bir mucize kadar zor bir atılım bekliyorum. Kendine gelmesini, birleşip bütünlenmesini, çevresini, öteyi beriyi aydınlık gözlerle görmesini bekliyorum. Peygamberin ruhaniyeti adına, Diri Kur'an'ın yüzü suyu hürmetine, Kutsal İslâm inancı onuruna Allah'tan bir mucize bekliyorum. Böyle bir mucizeye lâyık olacak değişim ve diriliğe ermemizi gece ve gündüz Rahîm ve Rahman olan Allah'tan umuyorum, bekliyorum.

SIR YAYINDA MUŞTU BOYASI

Aile için, yeni bir doğum, ne kadar ıstıraplı bir şey olsa da, nasıl sevinçle karşılanır, yüzler parlar, gözler gülümser, gün olağanüstü bir hafiflik, tavırlar gözle görülür bir lâtiflik kazanır. Dünyaya yeni gelenin ağlayış sesi bile bu genel sevinç ve mutluluk havasını bulandırmaz, hatta ona, yürekleri yumuşatan bir çeşni verir. Kimse, gelenin çevresindekilere, kendisini kucaklardan kucaklara kaldıranlara uzun bir süre bir yük, bir zahmet, hatta kimi zaman bir dert demek olacağını düşünmez bile. İşte bu, Allah'ın "doğum" denilen bağışında gizlediği "muştu sırrı"nın demet demet çiçeklerini bir bahar cömertliğiyle ortalığa yaymasından ileri gelmekte.

Ölüm ise, kimi insanlar için bir kurtuluş olduğu halde bile, nasıl matem siyahına boyar evlerin ruhunu. Bu ruhun duvarlarını kara bir panoya çevirir. Giden sâkindir, hiç olmazsa görünüşte. Ama kalanlar, ağlamak, tükenircesine gözyaşı dökmek isterler. Yas

tablosu, yüzlere günübirliğin ötesiyle karşılaşmanın paniğini yüklemiştir. Ölüm değil, ölümden ötesidir aslında insanları sarsan; yaratışın güzelliğine bağlı doğuma karşılık, Allah'ın kahrediciliğinin sonucu olur ürkü veren, yüreklere yıkılıştan izler salan.

Doğum ve ölüm, bir vakit için, bizi günlük olandan, gündelik olandan koparıyor, ebediliğin karşısına çıkarıyor.

Biri geçmişi toparlayıp getiriyor, öbürü gelecek zamandaki kader gücünden tohumlar taşıyor şimdiki zamana. Böylece şimdiki zaman yoğunlaşıyor, fiziği aşkın bir anlama ulaşıyor. Tabutla beşik, kefenle kundak arasında gerilen bir yay oluyor zaman. Öyle bir yay ki, ucundaki ok, ruhun en nazik noktasına nişan alıyor.

Şair için, mimar için, herhangi bir sanatçı için de durum aynı. Bir davâ eri için de. Bir eserin doğuşu, ne kadar çileli olursa olsun, sahibini o ölçüde bir yücelik coşkusuyla donatır. Verimsizlik ve kısırlık, sonuç vermeyen çalışmalar, görünüşteki rahatlığa rağmen, içinde ölüm azabından, kabir sıkıntısından bir çırpınış saklamakta.

Bir insanın ruhunun da doğum ve ölümleri var. İnsan, daha nice kez doğar ve uyanık durmazsa, nice kez ölür. Dirilişlere ve ölüşlere gebe kalır ruh boyuna. Ve bunun gerçek neşe ve hüznüyle çalkalanır durur. Kalp kararır, ışır. Ruh, aydınlanır, sararır solar. Dışımızda olduğu gibi içimizde de nice geceler ve gündüzler, fecirler ve alacakaranlıklar birbirini koğalar. Bütün mesele, alınyazısını dolduran bütün

bu ak ve kara oluşların son hesabında, kârlı çıkmakta. Alınların ak, vicdanların rahat, ruhların yücelmiş olarak yaratıcıya dolaysız dönüş gününü karşılayabilmelerinde.

Millet ve medeniyet kaderleri de, çok daha derin ve köklü, yaygın ve yoğun, yüce ve saf duyarlıkların doğum ve ölüm sırlarıyla yüklüdür. Kahramanlar, bu kader tuşlarına, yerinde ve zamanında dokunmasını bilen, daha doğrusu bunu sezen, en doğrusu da, bu dokunuş için ilâhî bir seçişle vazifelendirilen diriliş erleridir. Bir mesajın usanmaz mimarıdır onlar, dünyanın "gaflet mimarları" karşısında.

Onların açlığını ve susuzluğunu, yorgunluk ve bitkinliğini, bu mesajın özündeki şifa balı giderir, onları durmaksızın yeniler.

İslâmın ölmez Millet Ruhu'nu diriltecek erler de bu iksirden, bu kevserden nasiplerini almış bahtiyarlar sayılmayı hakkedeceklerdir.

Doğum onlar için, doğumun sevinci onlar içindir. Ölüm matemi de düşmanlarının nasibi olsun.

Onların, kışı kapamak, baharın kapılarını ardına kadar açmak gibi mutlu bir görevleri vardır. Bu açış sonunda, yılanlar, akrepler, böcekler, ağaç bitleri, asalaklar ve ökse otları da ortaya çıkma imkânına ererler belki ama baharın muhteşem orkestrası, bu cırtlak sesleri, baharın ölümsüz rengi, bu çirkin renkleri, baharın şerbeti, bu zehirleri, çağlayanında boğacak ve silecek güçtedir.

İslâmın dirilişi dâvâsına gönül vermek, Allah'ın boyasıyla boyanmaya istekli olmak demektir. Al-

lah'ın boyasını silecek hangi güç vardır?

Doğum ve diriliş boyasını, hangi sentetik ölüm boyası kapatabilir, giderebilir?

TEMEL İLKE

Allah, insanı, kendisine tapması için yarattığını açıklıyor Kutsal Kitabında. Yaratılış sebebini arayan insan, sorunun cevabını burda bulacaktır. Varoluş hikmeti, Allah'a tapmasıdır insanoğlunun. Bütün öbür oluşumlar, bunun hazırlığından ibaret.

Evet, insan yer, içer, uyur, gezer, yapar, yıkar. Fakat bunların hiç biri, insanın spesifik yanını meydana getirmez. Çünkü: hayvanlar da yer, içer, gezer, yuva yapar, fırsat buldukça da yıkıcılıklarını da göstermekten kaçmazlar. Bitkiler de beslenir. Arzda bir takım değişimler yaparlar. Fakat, ibadet etmek, yani kendi yaratıcısına tam bir şuur ve teslimiyetle yönelip O'nun önünde eğilmek, insana mahsus.

Gerçi, bütün yaratıkların kendilerine mahsus bir anmaları vardır Tanrı'yı. Ama bu anış, hiçbirisinde, insanda olduğu gibi, varoluşlarını karakterlendirmez. İnkâr ve red yetkileri, seçiş hakları olmadığı için, onların tapınması, âdeta, evrenin ve varlığın ge-

nel yönelişinde bulunma sınırını aşmaz.

İnsanınsa durumu değişiktir. Onun, Allah'a yönelişi, inkâr edebilme konumu da kendisine açık kapı bıraktığından, bambaşka bir mahiyet kazanmaktadır. İnsan, iradesini kullanacak, aklını kullanacak, binbir aldanış ve aldatış engelini aşacak, ondan sonra, Allah'a tapma yüceliğine erebilecektir.

İnsan, insana tapma, kahramanları, ya da güçlü kişileri putlaştırma, eşyayı, tabiatı veya tabiat ve tarihin sembol haline gelmiş kuvvet ve kudretlerini tanrılaştırma sapkınlıklarını kırdıktan sonra, O'na, Tanrı'ya gerçek yönelişin, yani hakikî tapışın perdesi aralanacaktır.

Beden ve ruh kavgasında, ruhundan yana çıkarak, beden ve madde zincirini parçalayarak, içgüdülerin esiri değil hâkimi olarak, insan, Allah Yolu'nu tutabilecektir.

Sanat ve bilim bile, Tanrı'ya yaklaştırdıkça kutlu olan insan faaliyetleridir. Ondan uzaklaştırdıkça da, hayvanların masumluğu yanında, insanı hayvandan aşağı düşüren, "aşağıların aşağısı"na bir düşüşe uğratan bir vasıta olur.

Borç olan ibadetlerin dışında da, insan, her iş içinde ibadetten uzak değildir. Her işle Tanrı'ya yaklaşmakla, her faaliyetinde O'nun razılığını kazanmakla yücelir ve melekleri aşar.

Melek ve hayvan, zaruret mertebelerindedirler. İnsansa, irade ve sezişiyle, emeğiyle, bu mertebenin üstüne, Tanrı'nın halifeliği mertebesine ulaşır. Kendisine bu ulvî görev için verilmiş özel yetkiyi kötüye

kullanınca da, şüphesiz, yeri hayvandan da aşağıda ve şeytanın yanı olur.

Ruhumuzla, vücudumuzla, malvarlığımızla yaptığımız tapınmalar, eşyanın ve tabiatın, maddenin ve büyünün tutsağı olmaya hazır zamanımızı, hakikatın yurdu, konuğu ve dostu kılacaktır.

Evet, namaz, oruç, hac, zekât ve Tanrı yolunda savaş, bize örtük hakikatın perdesini açacak, "gayb hazineleri"nin kapısını aralayacak, bu dünyada bizi Allah'ın bir misafiri, ağırladığı dostu yapacaktır.

Tanrı dostu olan Hazreti İbrahim, Tanrı'nın sevgilisi olan Son Peygamber, bize bu yolu, insanlığa bu ışıklı yolu gösterdi. Bütün peygamberler, veliler, gönülleri saf ve davranışları temiz bütün müminler bu Doğru ve Ulu Yol'dan yürüdüler.

Arz, bizi yakan ateşten bir kor haline gelse, bütün insanlar şeytanın hocası kesilseler ve dünya yüzünde tek bir müslüman kalsa, yer, gök, taş, toprak, toz ve duman bile inkârın, reddin en baştan çıkarıcı, göz boyayıcı, akıl çelici, ruhu cezbedici mikrofonu, hoparlörü, sahnesi ve ekranı haline gelse, yine o müslüman, bütün bunlara omuz silkecek, dönüp bakmayacak, gülüp geçecek bir îmân ve ruh sağlığında olmak borcunda ve gücündedir.

Hiç bir diriliş erinin unutmayacağı ilk ilke, ilk varoluş ilkesi, ilk kurtuluş belgesi budur.

DİRİLİŞ ÇİLESİ VE YOLCULUĞU

İçimizdeki putları kırmadan dış putlara mahkûm olmaktan kurtulamayız.

Dış put, nesnelmiş gibi kentlerin büyük alanlarında mermerden veya tunçtan kabuklar ve mahfazalar içinde donmuş gibi, toplumların ortasında şer ilâhları gibi, Tarihin ortasında çağların heyûlâları gibi duran put, bu hilkat, tabiat garibesi, gerçekte bütün gücünü içimizdeki, yani benliğimizdeki puttan, daha doğrusu putlaştırma eğilimimizden alır; onun, alınyazı aynamızdaki yansımasından başka bir şey değildir. Bir yankıdır, yanlış konulmuş iç sorumuza kolay ve yanlış tarafından sunulan bir cevaptır. Soruyu bile düzelten hakiki cevabın yolkesenidir. Bir yankesicidir. Bir hırsızdır. Gönülleri çalan bir hırsız.

İnsanın en pahalı, en değerli yanını, kalbini, hatta ruhunu aşıran, fânilik hırsızıdır.

Aşkın katilidir o. Ruhun gerçek ve yeni doğum-

larını ürküten ana rahmi kurdudur. Diriliş filizlerinin göğerişini engelleyen sabırsızlık esintisidir. Fatiha'nın ruhuna, Kur'an bildirisine bir suikasttır.

Ruh depremleri kompütürleridir putlar. Her elektronik cihaz gibi onların da formülleri vardır. Karışık ince formül ve şifreler. Kahramanlardır bu şifreleri çözen ve onların iç yüzünü toplum ruhunun önüne bütün çıplaklığıyla seren.

Kahraman olmak, onun için, ilkin iç putu kırmakla başlar. Bunun içindir ki Ulu Peygamber, bir savaş dönüşünde sahabeye: "Savaş bitti. Büyük savaş başladı." diye buyurmuştu. Büyük savaş, yani her inanan kişinin kendi içindeki putu kırma savaşı. Bu putu kıran ruh, elbette, dış putları devirmeyi başaracaktır.

Mânevî iç oluşum, dışın mahkûmluğuna karşı bir korunma aşısıdır.

Mevlâna, bu sebeple, rum ve çin ressamları örneğini veriyor, ârifi, olgun insanı sürekli olarak, kendi iç aynasını paslardan arıtan kişi olarak tanımlıyordu.

Bu sebepledir ki, veli:

" "Lâ" süpürgesiyle yolları süpürmeden "İllâ" sarayına varıp ulaşamazsın" demişti.

Yine, tasavvuf terimleri içinde "sefer der vatan" (yurtta yolculuk) diye belirtilen prensipten kasdedilen i ç y o l c u l u k tur. Yani "mânevî oluşum yolculuğu". Çünkü: insan için gerçek yurt, Tanrı Yolu'dur. Ve gerçek yolculuk, Allah'a doğru gitmeyi amaçlayan yolculuktur.

Bu yolculuk, Rahman'dan gelen esinti yönündeki yolculuktur. Serapların biriktirdiği suları deşince arkasında ateşten kızgın kum tepelerinin bulunduğunu göstermeğe imkân veren vâha yolculuğu, sallanan hurma ve ufukta gözden kaybolmamacasına yol gösteren ay yolculuğu, gerçek yeşillik, Hızır yolculuğudur.

Ashab-ı Kehf, "çile"nin, Hızır ile Musa Aleyhisselâm yolculuğu ise, (sefer der vatan), yani "sır yurdu yolculuğu"nun sembolleridir.

Bu, çileye kapanış ve sır yolculuğu, iç putların kırılışı içindir. Dış putların kırılışı gücüne erdiren iç put kırılışları.

*
* *

Millet kültür ve medeniyet hayatlarında da, iç ve dış putların kırılışından sonradır dirilişin başlayışı. Onların da (sefer der vatan)ları vardır. Ashab-ı Kehf dönemleri, Hızırla yolculuk zamanları vardır.

Milletler, böylece, bu çile döneminden geçtikten sonra, Tarihin Postnişîni, Şeyhi, Pîri olurlar.

*
* *

Dıştan gelen çile şartlarını, içten gelen çile iradesiyle verimlendirmek, o tarlayı bu sabanla sürmek, ilerleyiş önüne dikilen düşünce, sanat, inanç, ahlâk ve madde alanlarındaki iç ve dış putları kırma yolunu açacaktır.

Geçmişin tecrübe ve yöntemlerinden faydalanmak şarttır. Ama, çile bir yaşantı işidir, taklit edilemez. O, yaşanır.

Hakikat Yolu'nu arayarak, yaşayarak, onun çilesini çekerek, teker teker ve toplu olarak, Medeniyet Dirilişimizin erleri olmaya bakalım. Yeni insan, Diriliş insanı, Diriliş Nesli, bu çileyi çekerek olgunlaşma ve ondan sonra insanlığın umutsuzluk ufkuna, bir fecir gibi ağma borcundadır. Tarihî borcunda.

BİRLİKTE ARAYIŞ ÇAĞRISI

Diriliş bir çağrıdır. Mükemmel ve ebedî olana bir çağrı. Ancak, aldanılmasın ki, onun, kendisini Mükemmeliyete ermiş ve ebediyete varmış sananların, "eksik" gördükleri kişilere yönelttiği bir çağrı olduğu inancını taşımıyoruz bizler. Yani biz "diriliş hizmetkârları", ya da yeni dille söyleyelim, biz "diriliş işçileri". Bu konuda şu inancı taşıyoruz: içimizden hiç kimse, "diriliş"ten diriliş-dışına gitmekte değildir. Hepimiz diriliş'e doğru gitmekteyiz. Diriliş çağrısı önce kendimizedir. Eğer, dirilişin dışındaysak, dirilişe doğru gitme görevini yüklüyor bu çağrı bize. Eğer dirilişin içindeysek, gidişimiz "dirilişten dirilişe"dir. Eğer bu çağrı bizim dilimizde şekilleniyorsa, bu, herkesi, bizimle birlikte, dirilişi aramaya, bulmaya, dirilişe doğru gitmeye çağırma anlamındadır. "Birlikte" olmanın nimetinden yararlanmak dileğinden ibarettir çağrımız. "Allah'ın eli topluluk üzerindedir" çünkü. Çünkü: "İkiniz bir aradaysanız

üçüncünüz benim, üçünüz bir aradaysanız dördüncünüz benim" diyen O'dur.

Hakikatı birlikte aramak çağrısıdır Diriliş Çağrısı. Bu aramada bulunanları birbirine katmak, eklemek, ilerleyişte karşılıklı yararlı olmak söz konusudur. Robenson bile gerçekte tek başına değildi: daha önce içinde yaşadığı bir toplum ve medeniyetle, anı, bilgi ve deney olarak ya da beceri ve alışkanlıklar olarak da olsa, kendinde saklı bir toplum ve medeniyetle "birlik"teydi. Ayrıca malzeme olarak bir gemi enkazı vardı. O enkaz ki, yine daha önce bir uygarlık ve topluma aitti.

Salt Robenson, yani "mutlak anlamda Robenson" yoktur.

Hakikat'ın Robenson'u olamaz. Salt toplum olmadığı gibi, salt kişi de olamaz.

Tasavvufta, yani iç oluşum yolunda, bu, "inziva der encümen" (toplulukta yalnızlık) olarak deyimine kavuşmuştur ki, herkesle birlikte hakikat arayıcılığı ve buluculuğunda Allah'a yöneliş deney ve kazancını şahsîleştirme, kendine mal etme ve ruhuna geçirme anlamına gelir bir anlamda da. Çünkü: bu "birliktelik", insanın ne kendi nefsi, ne başkalarının nefsi içindir. Hakikat içindir, Allah içindir.

Hakikat, hem çok açıkta, hem çok gizlidir. Açıkta oluşu, gizli oluşunu unutturarak, insanı yanıltmakta ve kendini ona sahip sanma yanılgısına düşürmektedir. Bunu, eskiden: "zuhuru perde olmuştur zuhura" diye ifade etmişlerdir.

Öyleyse, açıkta olanı da gizliymişçesine arayalım. Bulduğumuzu bir daha, bir daha bulmaya çalı-

şalım. Ve bunu da elele, gönül gönüle, kafa kafaya vererek yapalım.

Bu arayış çilesine herkes adaydır. Hiç kimse bu konuda "seçkin"lik iddiasında olamaz artık. Hazreti Muhammed'in "son peygamber" oluşunu böyle anlamak gerekir.

Kimseye "vahiy" gelmeyecektir. "İlham"lar olabilir. Ancak bu ilhamların kontrolü, yine kendi bilgi, düşünce, eleştiri ve sağduyumuzun ölçüp biçmesi, tartıp değerlendirmesi, ayrıştırma ve birleştirmesiyle mümkün olacaktır.

Sezgi, yol gösterebilir, yön ışıtabilir, ama, yürüyecek olan, akıl, gönül ve ruhtur.

Bu yönden de bu arayış çağrısı, çok yönlü, çok cepheli bir çağrıdır.

Sadece inanmış kişilere değil, bütün insanlara bir çağrıdır. Kurtarma çağrısı değil, birlikte kurtulma çağrısıdır.

Kimseyi kurtarma iddiasında değiliz biz. Kurtuluşa birlikte erme sevinç ve mutluluğunu paylaşma isteklileriyiz.

İnsanlığın yeni dirilişine gebe olduğuna inandığımız kendi öz kültür ve medeniyetimiz olan Hakikat Medeniyeti'nin gerçeğini arama ve paylaşma çilesini, gerçek "gök sofrası" bilen, "muştu ve korku" dengesinde birbirine dayanarak, öteki dünyadan önce bu dünyada "ruh cehennemi"ne düşmeme direnişi ve sabrını sürdürmeğe çalışan Diriliş Çağrısı yolcularıyız biz. Ya da daha doğrusu, böyle bir yolcu olmaktan öte bir amaç taşımama alınyazısını Ulu Yaratıcı'dan dileyen kullar.

DİRİLİŞ BAHARI VE AYARTI

Eşya'nın bir yüzü ruhumuza, bir yüzü nefsimize dönüktür. Daha doğrusu, ona, kimi zaman ruhumuzun, kimi zaman nefsimizin gözleriyle bakarız.

İslâm inancı kozmik, hatta "mutlak"çı bir perspektife sahiptir. Ruhumuz, Yaratıcı'nın bağışı olarak, bakışında bir yardıma kavuşur: meleklerin yardımına. Yani tabiatı aşan bir özde bir yardıma. Nefsimiz de bakışında, yine fizikötesi bir güçle donatılmış bir "ayartı"yla donanır.

Eşya, böylece, mutlak âlemden gelen bağış veya izin ışınlarıyla, ya ruhumuzun kurucu ve yapıcı ellerinde yoğrularak İlâhî Site'nin hamuru, yapı malzemesi olur; ya da, nefsimizin, "karanlık kuvvet" tarafından desteklenerek, içine bozuluşun ve yıkıntının mayasını attığı bir düşüş ve çürüyüş yaprağı...

İçinde bulunduğumuz sürekli psikolojiye göre, ya bir "diriliş baharı"nın gülleri ve çiçekleri; ya da

ruhun sonbaharından haber veren, hazan yapraklarının sarılığı içinde kuruyuş ve kırışış'ın belgeleri.

Fizikötesi kaynaklı, fakat somut olarak realite planını da kavrayan Mutlak'ın ışığındaki ruh, öz doğrultuda, varlığının hikmet mimarisiyle eşyayı, bir anlama "Yüce Site"nin yapı taşı anlamına erdirirken, nefsin araya girdiği ayartılma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Unutulmamalıdır ki, yol ne kadar düz bir çizgi halinde ve ne kadar pürüzsüzse, en ufak bir kıvrım veya en ufak bir girinti çıkıntı, göze batmakta o derece güç kazanır.

İç Oluş sistemlerinde, bunun içindir ki, g ö z ü a y a k u c u n d a n a y ı r m a m a k (nazar der kadem) deyimi vardır. İnsanın sağa sola bakmadan, kendi ayak parmaklarının uçlarına gözünü dikerek yürümesi, maddî anlamındaki bu deyim, gerçekte, kalble, ruhla, ruhun içindeki sır, gizli gizlinin gizlisi denilen ruh güçleriyle ilgili bir deyimdir. Tanrı'yı anmaktan alıkoyan herşeyden göz ve gönül çevirmek demektir.

Tur'a giden Mûsa, Allah'ın çağrılısı olarak ilâhî bağış çiçeklerini devşirirken, kurtardığı topluluk, kısa zamanda gözlerini ayak parmağı uçlarından kaydırmış ve Samirî'nin ayartı borusuna, altından yapılma büyü sembolüne başlarını çevirmekten kendisini alamamıştı.

Sirenlerin sesine kulak kabartmaktan kendini alıkoyamadıkları için felâkete uğrayan Odisseus'un yolculuk arkadaşları gibi, eşyanın ayartı nakışlarına

kapılan gönüller, "ayartıcı"nın veya gönüllü uşaklarının çağrılarına kanan yetenekler, farkında olmaksızın, Ana Yol'dan kayarlar ve sonunda, maskesini yırtıp sırtlan dişlerini gösteren kötülük ve inkâr canavarının ağzında parça parça olurlar.

"Ayartı", artık sadece metafizik planda veya "doğal" özde değildir. Sentetik ve elektronik bir ayartı sistemleri çağına erdik. Dr. Faust'u bir hücreye kapatan Mefisto, onun kılığında "ayartılar doktrini"nin üstadı oldu. Teknik bebeğini, ayartı sütannesi emziriyor.

Gözlerimizi hakikatın topuklarından, ayaklarımızın doğrulduğu gerçek amaç doğrultusundan ayırmamak zorundayız. Elbet, gönül ve ruh gözlerimizi. Fizik gözlerimizi realitenin albenili görüntülerinden korumak zorunda olduğumuz kadar, ondan da fazla ve onun da bir güvencesi olarak, kültür ve medeniyet bakışlarımızı, toplum ideası perspektifimizi, ayartılar baskısıyla sapmayacak şekilde yaratılışımızda gizli hakikat çağrısıyla sürekli olarak bağlı tutmak ödevindeyiz de.

Kişiler için olduğu kadar, toplumlar ve ülkeler için de bu bakış disiplini, hayat verici bir iksirdir.

Bakışlarımızı ayarlıyamadığımız, kritik edecek bakış yerine hayranlık bakışını, kabul bakışı yerine red bakışını, red bakış açısı yerine teslim oluş dünya görüşünü koyduğumuz için, kültür ve medeniyet olarak "düşüş" çukuruna yuvarlandık. Şimdi, yeniden ışığın göründüğü kuyu ağzına doğru yükselirken, kuyunun loş aydınlığındaki aldatıcı ayartı

ışıklarının renk oyunlarına aldanmamak, bizim için, hayat memat meselesi olmuştur. Amaçtan bir anlık göz kaydırış, kuyunun dibini boylamamıza sebep olur kuşkusuz.

İç oluş kurallarının en önemlilerinden olan "gözü hedeften kaydırmayış" ilkesi, bizim için sımsıkı tutunulacak bir kurtuluş ipidir. İçimizden ve dışımızdan gelen ayartı ve oyalama oyunlarını, buğday taneleri içindeki karamuk tanelerini ayıklar gibi, ruhumuzdan ve vücudumuzdan uzak tutalım. Çünkü: Yol göstericimizin, bilindiği gibi, "gözü hiç kaymadı".

SEÇİŞ

Seçme ve ayırma, bütün bir zenginliğiyle, insanın özelliği, Onun, hayatı sürekli bir seçiştir, bir seçimdir, bir seçmedir. Ayırarak, bölerek, seçerek, bize kalanı, bizim olanı, olduğumuz şeyi buluruz. Varoluşçu filozof, bunu: "İnsan başkalarını seçerken, kendini seçer" biçiminde insanın bütün durumuna uygulamıştı. Nüanslar, dozlar, dereceler, yönler, seçişimizin iç yapısındaki radikal veya yüzeysel gelişimin dış şartları, geometrisi, konumuyla ilgili kantite veya özlük ifadeleri...

Seçme, ruhun sürekli dikkatiyle, bir yandan bir arınış, bir ayıklanış, bir yandan derleniş toparlanış, bir yandan da bir öz kazanış, bir varoluş mayalanışı işi.

Seçme, bir doğuştur. Bir diriliştir. İnsan, kendini, ruhun ölümünden ayırarak, fizik doğuşun ötesinde bulunan yeni bir doğuşa çıkarır; yeni bir dirilişe doğurur.

Seçme, kendini çağırmadır. Kopup giden kendini, Tanrı'nın "çık!" dediği yere çıkarma, "yüce!" dediği yere yüceltme, "yaklaş!" dediği yere yaklaştırma çağrısı. Parçalanmış ruhu bütünleştirme çağrısıdır.

"İki yay aralığı kalıncaya kadar" ki yaklaşmadır bu kendini seçişteki yaklaşma, yakınlaşma. Diriliş erliğine yaklaşma. Çıkar ve ün pazarının değil, hizmet ve alçakgönüllülük pazarının yaklaşım yarışına katılma seçiş ve seçilişi.

"Hâl"lerden geçip "makam"ı seçmedir. İç Oluşum okullarında bu seçiş, "telvin"den "temkin"e geçiş seçişidir.

Maddeyi ve tabiatı kullanırken ona mahkûm olmayı değil, ona hakim olmayı ve bu hakimiyeti, kendi egosunun şânına değil, hakikat uygarlığının açılımına adamayı seçiştir bu seçiş.

Bu, şaşırtıcı bin yol içinde "bir" yolu seçmek, o seçişte de klişeleşmeyi değil özleşmeyi ve özdeşleşmeyi seçmek; tıpkılık içinde yenileniş ve tazeliniş seçmektir.

Realizmin doruğunda ülkücülük fecrini seçmek.

"Sabr"ın dinamizmini seçmek.

"Tevekkül"ün güvenini seçmek.

"Rıza"nın yüceliğini seçmek.

Anlamları, yeni baştan özüyle ve kökünden, sistemin ruhuyla ve derinliğiyle seçmek.

Seçmek, tabiatı, tarihi ve insanı, insanlığı yeni baştan seçmek, bütünleştirmek ve bütünü anlamlan-

dırmak için Tanrı'yı, Tek Tanrı'yı seçmek.

Yolgösterici'yi seçmek. Yolgöstericilerin Yolgöstericisi'ni seçmek. Ve o Yolgöstericinin izinde seçişi varoluşlarında ve varoluşlarımızda yaşatan pirleri, erenleri ve erleri seçmek.

Gönül avcılarını, yoklayıcılarını (casus-ül kulûb) seçmek. "Dünya'nın sarrafı! Beni tanı!" diyeni, diyen akımı, diyen şartı, zamanı ve konumu seçmek.

Evet! Seçme yetisini, verimsiz alanlara yatırım yaparak, körletmemeli insan. Köstebek değildir o; gün ışığında seçimini yapmakla yükümlüdür.

Evet! Diriliş, seçme yetisini ihya yolunu arayanların, seçenlerin yoludur.

Diriliş, binbir çiçeği dolaşarak kendine gerekeni toplayıp onların özünü seçen arı olmak demektir. Binbir haber, bilgi, görüntü ve etki toz toprak yığını içinden, kendi varoluş anlamına uygun düşen diriliş terkibini yakalama çabasını ömür boyu sürdüren ve ölümün önüne, elinde seçme merceği giden insandır diriliş eri.

Cebrail'in getirdiğiyle, İsrafil'in ansıttığıyla, Azrail'in karşısına, seçmenin metafizik zırhıyla çıkmasını bilen erdir o.

DİRİLİŞİN RADİKALİZMİ

Dirilişin, dirilişçiliğin radikal olduğunu söylüyor ve yazıyoruz zaman zaman. Evet, diriliş, radikaldir, ama radikalizm demek değildir, hele çağımızın anladığı biçimde radikalizm hiç değildir. Böyle bir radikalizmle uzaktan yakından hiçbir ilgisi ve ilişiği yoktur dirilişin ya da dirilişçiliğin.

Öyleyse, şu sorularla karşılaşmamız zorunlu olacaktır? Diriliş, çağdaş radikalizmle özdeş veya akraba değilse nasıl radikal olabilir? Genel anlamda diriliş radikalizm değilse, nedir? Ve bütün bunlara rağmen hâlâ nasıl radikal olabilir veya kalabilir?

Bu sorular kendini radikal gören görüşler yönünden yöneltilebilir bize. Bir de, aksi yönden, radikalizme veya çağdaş radikal akımlara karşı olan görüş ve akımlardan bir soru yöneltilebilir: Radikal olmak zorunlu mudur? Ya da gerekli ve yararlı mıdır? Sakıncaları daha ağır basmakta değil midir?

Bizim dışımızda, birbirine zıt yönlerden gelecek

bu sorulara bir de üçüncü bir tip soru veya soru demeti eklenebilir: O da bu konuda kendi kendimize yönelteceğimiz veya yöneltmemiz gereken soru veya sorulardır. Bu sorular otokritik (nefs muhasebesi-özeleştiri) cinsinden sorulardır: Bu radikallik hangi noktadadır? Tarihî-sosyolojik temellere dayanmakta mıdır? Yani gerçekleşme şansı var mıdır?

Vakit elverseydi, belki, bütün bu soruları cevaplandırmak, daha doğrusu cevaplarının bulunup bulunmadığını araştırmak için, bir kitap yazılması gerekirdi. Yazılmalıydı ya da en azından yazılabilirdi.

Ancak, biz bu çerçeve içinde, öz halinde, bu sorularla ruhumuzda ve şuuraltımızda haşir neşir olmanın ya da bu soruların kan kıyametini gece gündüz yaşamış bulunmanın verdiği cesaret ya da imkândan güç alarak, onların cevaplarını veya açılımlarını toparlamaya çalışalım.

Diriliş görüşü, radikaldir ama salt bir radikalizm değildir. Yani kökten değişimi amaçlamıştır. Ama kökten değişimcilik onun idea özünü teşkil etmez. İnsan, (gerçek)ten büyük bir uzaklaşma içinde olduğu içindir ki, onun aslına dönmesi için köklü bir değişime razı olması, böyle bir değişimi kabul etmesi gerekmektedir. Yoksa "değişim için değişim" amacı yoktur dirilişin. "Devrim de devrim" diyenlerin şuursuz ısrarıyla özdeşleşemez diriliş köktenciliği. Bu köktencilik, geleceğe doğru olduğu kadar geçmişe doğru da olacaktır. Köklü değişimin, özdeğişimin temeli, geçmişte, geçmiş yaşantılarımızın derinliğinde yatmaktadır. Yalnız, geleceği değiştirmek değil, gelecek değişimi için geçmişin sapma ve bozuluşlarını

saptamak, ne şimdiki zamanın, ne de gelecek zamanın tekelindedir. Hakikat bütüncüdür. Zaman boyunca süreklidir; ancak kimi zaman, egemenlik yönünden güçlü, kimi zaman zayıftır. Güçlü olduğu zaman ona sarılmak lâzımdır. Ancak o anlamda, olanı korumak anlamında radikallik söz konusu olabilir o vakit. Ama, zayıf olduğu zamanlarda, onu güçlendirmek, eski gücüne erdirmek için radikal olmak icap eder.

İnsan, kendini hakikata adadığı, ruhunu ona açtığı ölçüde insandır. Dirilişse, bu anlamdaki bir hümanizmdir. Yani insan ve hakikat özdeşleşme ve kaynaşmasından doğan yücelişe kendini adama amacı, onun hümanizmasının muhtevasını oluşturur.

Hakikat çiğneniyor, insan kendini aldatıyor, Tanrı Yolu'ndan sapıyor, başkalarını ve başka yaratıkları eziyor, kendini veya başkalarını putlaştırıyorsa, insan bunun karşısına kendi ülküsünü çıkararak dirilişini bütünleyecektir. Muhtaç olduğu budur onun.

Kendini hakikata adayan, bir kurban gibi onun tapınağı önüne boynunu uzatandır insan Dirilişte. Diriliş, bu konuda ödünsüzdür. Bu ödünsüzlüğüyle köktencidir.

Diriliş sadece köktenci değil, kökencidir de. Klişeler, peşin hükümler furyasından sıyrılarak, "insan durumu"nun, "insan şartı"nın, "insan varlığı"nın problem olduğu her yerde sorucu gözler, araştırıcı akıl, sakin kalbe, köke inmeğe çalışır.

Diriliş köktenci ve kökenci olduğu kadar köklü-

dür de. Onun radikal yanı bu üçüncü nüansa da sahiptir. O, bir gelgeç hevesten doğmamaktadır. Biz, ondan kaçsak bile, o bizden kaçmaz. Hatta bizi takip eder yakalar ve kendine çeker. Alınyazısıdır o, tarihî-sosyolojik anlamımızdır.

Geçici duruşlar, yavaş ilerleyişler, örtük oluş, düşmanlarınca üzerine zaman zaman hasedin, kinin ve yalanın perdesinin çekilişi bu köklülüğü, köktenciliği ve kökenciliği değiştirmez.

O, soyut ve salt radikalizmi reddedişinde de radikaldir. Değişimi sadece maddî ve ekonomik faktörlere indirgeyen çağdaş radikalizme veya radikal akımlara karşı duruşta da.

Bütün bu cazibeli, fakat içleri boş, radikal akımlar olmasa da Diriliş yaşayacak, varolacaktır. Çünkü: Bütün gücünü düşmanının varlığına borçlu bir reaksiyon değildir. O, metafiziğinde de kökçü, realizminde de kökçüdür.

Ancak, kendi iç hesaplaşmasında, bu radikalliğin henüz bir rüşeym (embriyon) halinde olduğunu bilmektedir. O, özüyle, görünüşüyle, aksiyonuyla, tutum ve durumalışıyla, özdeğişim niyetiyle, yani köktenciliğiyle birlikte, henüz tohum halinde olduğunun alçakgönüllü bilinci içindedir. Çelikten daha sert şartlar duvarını eşsiz sabrıyla aşmağa çalışan bir gücün tohumu olduğunu bilmektedir o.

Sonucu ise, kendini putlaştırmama borcuyla, Allah'ın tayininin dışında düşünmemektedir. O, isterse bu tohumu, rüzgârlara savurur, isterse binlerce yıl bir yerde bekletir, isterse hemen boy vereceği hiç bir rüzgârın kıramıyacağı bir filiz olma kıvamına getirir.

OLUŞ YÖNTEMİ VE DİRİLİŞ

Diriliş, yeni kavramlar getirmeyi, doğrudan doğruya amaç edinmemiştir. O, kavramlara yeniden bakmayı ön plânda tutmaktadır. Onların gerçeğini aramaktır asıl amacı. Ama bu arayış, onu, kavramların yeni bir yorumuna, parça parça, ya da bütün olarak yeni bir anlama zorunlu olarak götürürse, o, bundan, bunu kabulden kaçınmaz. Bu çizgiden ilerleyerek, yeni kavramlara da ulaşabilir. Bu kapı hep onun ilerleyiş ruhuna açıktır.

Fakat o, asıl, kavramların gerçeğine ve özüne ulaşma suretiyle kavramların yenilenmesini ve tazelenmesini yeni kavramların gelişi ve getirilişi gibi görür.

Bu yüzdendir ki, bu tohum ve oluşum halindeki akım, bu varolup olmama sabır ve çilesini sürdüren yöneliş, kimilerine eski görünür. Çünkü: onlar, irdelenen kavramlara bakarlar gözlerine çarptıkları kadarıyla. "İrdeleyiş"e, irdeleyişteki yeniliğe, tazeliğe

ve diriliğe bakmazlar. Bu yüzden de "eski!" diyerek hemen mahkûm eder ve ona yaklaşmaktan kaçınırlar.

Kimileri de, onun bu irdeleyişteki alışılmamışlığına bakarak onu "yeni!" diye mahkûm eder ve ondan kaçarlar. Onlar, alışkanlıklarına sımsıkı sarılmışlardır. Doğuş günü gelen çocuğun, bulunduğu yeri beğenip, terketmeye razı olmaması, daha geniş ufuklara kavuşma umuduna, niyetine ve cehdine sahip olmaması gibi.

Kimileri, acelecidir. Ağır gelişmeden şikâyetçidir. Gerçek bir akım için şartların ne kadar elverişsiz ve ağır olduğunu görmezlikten gelirler. Bunlar ucuzcular, kolaya kaçıcılardır. "Demirden Bisütun Dağını delmek için Ferhat olma" sembolünden habersizdirler. Ve bunlar Mesnevî'nin sonundaki, bitmemiş, üç şehzade'nin Çin güzeli'ne kavuşmak için yaptıkları girişimleri ve karşılaştıkları acı gerçekleri anlatan sembolik hikâyeyi düşünerek Mevlâna'nın neyi anlatmak istediğini anlamaya çalışmakta da fayda görmezler. "Vakit" fikrinden yoksundurlar. Dış gelişim ve hareketlere, maddî güç görünümlerine, özsüz birikim ve yığışımlara değer verirler. Değerli zamanı, bu, gerçek hareketi engelleyen yansımalara, taklitlere harcarlar.

Kimileri de yavaştır. İdraksizlik veya umutsuzluk sebebiyle yavaşın yavaşıdırlar. Bu yüzden ona yaklaşamazlar. Yaklaşır yaklaşmaz da kaçarlar. Bunlar, bir önce anlattığımız kişilerin zıddı bir yapıdadırlar. Onlar, gerçek akımdan kendilerine yansıyan ilk ışınları, kendi malları sanıp, kendilerini güneş ye-

rine koyup, basit hareketlilikleri içinde, asıl akışın yerini tezelden kapmak niyetiyle uzaklaşıp giderler; bunlarsa, asıl akımın asla gelmeyeceği ve geçmişte durup kalacağı saplantısı içinde yerlerinden kımıldayıp da derleniş toparlanış odağına koşmazlar.

Evet! Diriliş, bir arayış çağrısı olarak bu ortamın içinde, keskin kışın, devirici rüzgârın hüküm sürdüğü bir mevsimde, ağır taşaltlarından, kupkuru topraktan boy verip çıkmak borcu içinde kıvamlanan, mayalanan bir tohum gibi, varoluş yazgısını doldurmaktadır.

Varlıktır, öze doğru giden.

Özdür, varoluşunu arayan.

Doğadır, şartlarla savaşan.

Şartlardır, doğasını omuzlamaya çalışan.

Durumdur, doğa (öz)-şart ilişkisi içinde oluştan varoluşa geçmeğe çalışan.

Geçmiş zamanı kurcalarken, şimdiki zaman da olduğunu unutmadan, gelecek zamana gözünü dikmiştir o.

Gelecek zaman ağrısın duymayanlar onda barınamazlar. Kısa vâde adamları, onun adamı, olamazlar.

En acı ve katı gerçeklerin malzemesinden yapılmış bir düştür o. O, terör ve anarşiyi sevmediği gibi, katılaşmış statüko bekçisi de değildir.

Yeni bir insanın soluyacağı temiz ve arı bir ruh havasıdır Diriliş. Yeni bir kent ve site, insan ve toplum özlemidir.

Özlemsizler, düşsüzler, çabuk hayal kırıklığına uğrayanlar, şöhret pazarı simsarları, kendi putunu yontup tapınaktan hemeninden kaçma meraklıları, onun ruhuna çok ıraktırlar.

Arına arına kendini aramaktadır Diriliş. Bulacaktır bir gün kendini. Kendini bulanlarla bulacaktır kendini.

Ne yırtınır, ne döğünür, "Ne varlığa sevinir, ne yokluğa yerinir." Ölümler aşıla aşıla dirilişe erileceği bilinci içinde sakindir.

Yıkmak değil, yapmaktır onun işi. Gücü olduğu kadar yapmak. Bu güç yolu, bile bile seçmiştir o.

Hakikatı gizlemek veya hakikatten kaçmak, onun ahlâkında yer almaz. "Kolaylaştırıcı"dır, kolaya kaçıcı değildir. Güçlükleri görmezlikten gelmez, kendini böyle bir aldatışa bırakmamaya çalışır, güçlükleri, ne olursa olsun, iyice bilmek ve anlamak ister; ama "güçleştirici" olmayı da sevmez.

Birleştiricidir, ayırıcı değildir. Ama, özde ve ruhta ayrı olanların görünüşte bir arada oluşundan fazla bir fayda da beklemez. Bu nevi toplaşmaların, ilk güçlükte, tuzla buz olmuş gibi dağılacağının bilincindedir. Özde ve ruhta yaklaşmaya, birleşmeye önem verir. Dağılmamayı, toplaşmayı özde ve ruhta kaynaşma şeklinde anlar.

Çoğulcudur, tek ve soyut, dar ve kısır perspektiflerden nefret eder. Ama bu çoğulculuğu, bir eksen etrafında hâleler halinde toplanan değerler ve görüşler sistemciliği demek olduğu yorumu ve inancıyla savunur. Yoksa, bir eklektisizm opurtünizmine yanaşma, onun mizacına uymaz.

İSTİRİDYE VE İNCİ

Hayatı yaşarken, ölümü de yaşamaktır, hakikat uygarlığının bir bağlısı olmak. Ölümü unutmamak, onun ötesinde bir gerçeğin varlığıyla bağımlı olmak demektir, insan olmaklık.

Ölüm düşüncesinden yoksun olmak, diriliş düşüncesinden de yoksun olmağa götürür insanı. Diriliş düşünce ve ülküsünden yoksunluk ise, hayatı fizik bir akış gibi görme demek olur ki, bu, insanlığın değil, bitki ve hayvanlık yaşantısının eşidir. Oysa, ölüm ve ölüm ötesi düşüncesi, insana kendi varlık sebebinin sırrını fısıldar. O, bu düşünce çilesinde, meleklerin varamadığı hakikat kaynağına erme yüceliğini kazanır.

Ölümü sürekli olarak anımsamak, ona gömülmek, onda boğulmak değildir. Asıl onu tanımak istemeyen, onu inkâr eden, ona batmıştır. Nasıl ki, denizi bilmek, denizde boğulmak için değildir, tam tersine onda boğulmamak içindir. Asıl denizde boğulan,

onu bilmeyen, onu tanımayandır.

Asıl ölüler, ölümü inkâr edenlerdir. Onlar, fiziğin kristalize betonlaştırma sürecinde donmuş, ölmüşlerdir. Farkında olmadan ölmüşlerdir. Ölümle aşılanmamış bulundukları için, ölüme karşı bağışıklıkları yoktur. Ama, ölümü hayatına kararak yaşayanlar, asıl yaşayanlar bunlardır.

Ölümü, bir saplantı olarak değil, bir sanrı gibi değil, ruh gelişiminin geçtiği bir tecrübe, şahsî bir tecrübe çerçevesi gibi yaşamaktır, gerçek anlamda ölümü yaşamak. Bir metafiziği olmak demektir.

Bunun, "yüceliş deneyi"nde ismi, "ölmeden önce ölmek"dir. İradeyle ölmek gibi. İlk bakışta, yüzeyden görenler, bunu "intihar"la karıştıracaklar. Halbuki intihar, iradî ölüm değildir, iradeyle ölmek değildir, "iradenin ölümü"dür. Bu ikisinin arasındaki farksa, birbirinin tam zıddı olmaya vardıran bir uçurum.

İntihar eden kişi, ölümle kurtulmayı ummaktadır. Halbuki "ölmeden önce ölen insan", ölümle kurtulmayı değil, ölümden kurtulmayı, hem de daha sağken, ondan kurtulmayı amaçlamıştır.

Ölümü anma, hayatı onun süzgecinden sürekli olarak geçirme, ölüm bağıntısından özgür kılar, ölümden ötedeki gerçek özgürlükle özgür kılar insanı.

Ölüm, böyle bir kişi için, artık bir engel, bir perde değildir. Ölümü aşmış kişidir o. Ölümün ötesinden aldığı güçle, hayattan daha güçlü gibi görünen ölümü yenmiştir o.

Ölümü anarak, düşünerek, ötesine inanarak, Tanrı'nın ebedîlik ülkesine girer kişi. Artık, onun için, fizik bile, ebedîliğin malzemesi, unsurlarından bir demet, bir tecrübe tahtası ve bir görüntü aracı olur.

Ölüm, varlığın kendisinde sona erdiği bir Kafdağı veya Çin seddi değildir. Yarış atının engelli koşuda üstünden atlamak ve böylece daha iyi koşu atı olduğunu ispatlamakla yükümlü olduğu bir handikaptır. Handikapı hesaba katmayan, ya da kendisine daha önceden engelli koşu provası yaptırılmamış olan at, ilk koşuda tökezleyecek ve yarışı kaybedecektir.

Evet! Ölüm bir handikaptır. Onu, bilerek, yaşayarak, yaşamımızda değerlendirerek, kendisinden sonrasını hesaba katarak aşabileceğimiz bir handikap.

Ölüm ve ötesi düşüncesinde derinleşmiş uygarlıklar, yüksek ve uzun ömürlü, köklü ve kalıcı uygarlıklar olmuşlardır. Ama, dünyacı, fizik hayatla sınırlı olanlar, buz üstüne yazılmış gibi, kısa ömürlü olurlar.

Ölüm ve ötesi düşüncesine sahip olmak, hayattan mahrumluk anlamına gelmez. Gün ışığını en çok çeken, siyah renktir. En çok reddeden de beyaz....

Kim, ölmeden önce ölümü yaşarsa, ölüm de onu yaşar. Böylece onu tanır, onu dost bilir. Ona zarar veremez artık.

Ölümü yaşayan, ölüm korkusundan kurtulur, ölüm ötesi sevincinden, ebedîlik huzurundan bir so-

luk katılır yaşamına.

Ölümü hiç düşünmeyen, bir gün onun öldürücü şokuyla karşılaşacaktır. Ama onu, bir ilâç gibi, zamanında ve dozuyla almış olan, onunla karşılaşmaktan çekinmez artık. Ölüm korkar o kişiden, o ölümden değil.

Fiziğe tapanlar, terörcüler, nihilistler, anarşistler, her türüyle kapitalistler ve komünistler, Tanrı gücü önünde bir hiç oldukları halde, gururları yüzünden, ölümü unutmuşlardır. Fakat, farkında olmadan, asıl bu yüzden, ölümün adamı olmuşlardır. Ölüm köleleri, tutsaklarıdırlar. Ölüm, onları bir araç gibi kullanır. Kapitalist, yoksulu ve güçsüzü ezerken ölümün uşağıdır. Komünistin eline bombayı, dürbünlü tüfeği veya molotof kokteylini tutuşturan da, o farkında değildir ama, ölümden başkası değildir.

Somut ve soyut dirilişin adamı ise, hayat ve ölüm düşünce dengesini iç ve dış yaşamında yerli yerine koymuş olandır.

O, istiridye kabuğu olarak görmez hayatı. İnciyi oluşturmaya bakar içinde. Bin ölümden geçerek, diriliş incisini arayacaktır istiridyeler tarlasında.

Ölümü yakan ve onun alevleri arasında ebedîlik tayflarını gören bir hakikat düşüdür, diriliş incisini oluşturan çile tutkusu.

Diriliş incisine gebedir hep diriliş çilesi tutkusu.

Peygamberler öğretisi İslâm, insana bu çilenin, bu incinin armağancısı Hakikat uygarlığı Haberi olan ilâhî mesajdır.

İnsanlık, Peygamberlerin izinden giderek, alın-

yazısını, meleklerinkinden üstün bir dereceye yükselten ilâhî lûtfu değerlendirmiş olacaktır. Yoksa, karşılaşacağı cezanın en hafifi, maymunlaşmak olarak adlandırılabilir.

DİRİLİŞ KÖPRÜSÜ

İnsan, kendi kendinin önünde, mermer kütlesi önündeki heykeltıraş gibidir, hakikat ülküsü bakımından. Kafasındaki ve ruhundaki mükemmellik düşünce ve tasavvuruna göre, kendini yontan, hakikat artistidir insan, gerçek insan. Yontu işi bir ömür bitmez. Rüyasının çizdiği eskizlere göre düzeltir durur kendini. Ruhunu demir çekiçlerle döğer durur. Ama, kendini bir mermer kütlesi gibi bırakan insan, heykeltıraşlık işini, taş ve kayaların rüzgâra, suya ve güneşe, yani tabiat güçlerine bıraktığı gibi, toplumun o yana bu yana çeken güçlerine, tarihin baskısına ve ikisine ortak doğaya bırakmış demektir. Böylesi, kendini sadece malzeme olarak görmektedir. Oysa, insan, sadece malzeme değil, usta ve mimardır da. İçindeki mimarı, onu çevreleyen malzemenin üstüne diker insan. Onu bilgi ve yöntemle, sabır ve iradeyle donattıktan sonra kendinden kendi anlamının heykelini çıkarmasını ister.

Ressamla tabiat veya model, şairle kelimeler arasında da aynı ibda macerası cereyan eder, tablonun veya şiirin ortaya çıkması için. Kelimelere ruhunun çekicini indirmeyen şair, tuvale, fırça ve boya vasıtasıyla dış veya iç âlemin şahsî yorumunu veremeyen ressam, gerçek sanatçı olamaz ve kalıcı esere ulaşamaz.

Mimar ve ortaya koyduğu eser arasında da aynı ilişki vardır. Üslûp denilmiş, "damgasını basma" deyimi kullanılmıştır bu ilişkiye.

Genel olarak, sanatçı, malzemeye kendini koyarak, esere ulaşır.

Süleymaniye'nin bir taşına Mimar Sinan'ın adını kazımaya gerek yoktur. Çünkü; bir anlamda, Süleymaniye, Sinan'ın ta kendisidir. Süleymaniye olmasa, öbür camileri, köprüleri, hamamları v.b. olmasa Sinan Sinan olamazdı. Sinan'ı Sinan yapan, eseridir.

Eseri, sanatçının kendisidir, gerisi malzeme.

İnsan da böyle. Allah'ın izniyle, o, kendi kendinin mimarıdır. Kendinden kabiliyetinin elverdiği en üstün insanı çıkarmadıkça, kendi kendisi olamaz. Belki, kendi kendisinin malzemesi olarak kalır.

Deniz dibindeki hazine, çıkarılmadıkça hazine değildir.

Evet! Kendimizden "kendimiz"i çıkarmak! Bu dünyaya gelişimizin sebebi bu: ölü, statik malzememizden, canlı ve diri, dinamik ve anlamlı ruhumuzun varoluş heykelini çıkarmak ve onu ebedîliğin âhenginde kalıcı kılmak.

Toplumlar, halklar, insanlık da aynı kural içinde

değerlenir, tarih, medeniyet tarihi ve tarih filozofisi açısından.

Kendini bir malzeme yığını gibi bırakan toplum, kendinden heykelini, tablosunu, tapınak veya sarayını, şiirini çıkaracak heykeltıraşlar, ressamlar, mimarlar ve şairler olan kahramanları yetiştiremeyen toplumlar, tarih açısından "ölü", ya da "ölmüş" toplumlardır. İçinden çıkardığı kahramanlarla bir özdeğişime uğrayarak yücelen toplumlar ise "diriliş"e ermiş toplumlar.

İçinden kendini yönetecek ve kendine tarihî uygarlık açılımını verecek öncüler çıkaramayan toplumlar, heykeltıraşını bulamamış mermer kütlesinden, şairini bulamamış kelime veya duygu yığınından başka bir şey değillerdir.

Bu öncüleri kahraman yapan şey de, Allah vergisi yetileriyle birlikte, asla amaçtan şaşmamaları, sabır ve iradeyle ölünceye kadar, eserlerini bütünleme aşklarını, umutlarını yitirmemeleri, ülkülerinden hiç bir zaman dönmemeleri, alınyazılarını destan çapına ulaştıran azim ve cehitlerdir.

Mermer çok sertmiş, fırtınalar kopuyormuş, yağmur, kar durmadan atıştırıyormuş, gerçek sanateri olan bir heykeltıraş için bütün bunlar ne ifade eder? Bir mimar için bunlar nereye kadar engel olabilir? Şiir yazamaması için aç bırakılan, hapsedilen, tehdit edilen bir şair için bu düşmanca tutumlar ne dereceye kadar etkili olabilir? Eğer o mimar, o heykeltıraş, o ressam, o şair, içindeki eser verme ateşini harlı tutmakta ise...

İnanmış kişi için de böyledir bu. Hatta fazlasıyla böyledir. Beni İsrail'in anlayışsızlığı ve unutkanlığı önünde, gün oldu, Hazreti Musa, öfkeye kapıldı belki bir an için, ama hiç bir zaman umutsuzluğa düşmedi ve onları Arz-ı Mukaddes'e götürmekten vazgeçmedi, o Arz-ı Mukaddes ki, onu sadece madde ve coğrafya planındaki izdüşümünden ibaret bilmemek gerekir. Asıl Arz-ı Mukaddes, Tanrı'nın birliğine inanma ve O'nun toplumunu, sitesini gerçekleştirme ülküsüdür.

Hazreti Peygamber de, Kureyş'in en azgın bir kinle saldırma anlarında, ellerini havaya doğru kaldırarak: "Allahım, onları bu hareketlerinden dolayı azabına çarptırma. Çünkü; onlar bilmiyorlar" diyerek onlara beddua yerine, hidayete ermeleri için dua etmişti.

En umutsuz durumda, kavmi, sulara gömülen, Hazreti Nuh bile, ilerde tekrar gerçek insanlığı ve hakikat uygarlığını gerçekleştirecek kadar bir minyatür inanmışlar topluluğunu, kurtuluş gemisine alabilmişti.

Hazreti İsa da, tam inanmış olarak parmakla sayılacak kadar az bir havariler halkasını kurabilmişti ama bu azın azı izleyiciler, yüzyıllarca Roma İmparatorluğu'yla, inançları uğruna mücadele veren bir müminler neslinin öncüleri olabilmişlerdi.

Görünüş zayıflığı veya azlık görünüşleri, gözünü yıldırmaz öncülerin. Onları kamçılar ve "ölü"yü diriltmek için daha büyük bir mânevî erk'e ulaşma çabasına yöneltir.

İnsan, toplum ve uygarlıklar için, Ölüm'den Diriliş'e giden yol, Allah'ın bağışı bu kendi kendini ibda ve inşa köprüsünden geçer; yani diriliş köprüsünden...

EMÂNET ŞUURU

"Emâneti ehline veriniz" diyor Allah, kutsal kitabında. Bu, aynı zamanda "Ben, emâneti ehline veririm" demektir.

Emânetin ehli kimdir? Tek kelimeyle söylersek: insandır. Onun içindir ki, kutsal emâneti, Allah insana verdi. O emâneti ki, ona dağ dayanamayıp kül oldu. Melekler, emânetin verildiği yaratıklar değillerdir; belki, onun bekçileri, yardımcıları, koruyucularıdır. Şeytana gelince, emânetin ona verilmesi bir yana, onun verileceği vazifeliye yardım görevinden bile kaçtı. Ve ona, sürekli karşı koyuş, emânetin ehline verilmemesi için sürekli ayartma görevi verilmiş oldu böylece.

Herkes, istese de istemese de, emânetin ehline gitmesi için görevlidir. Bunun farkındadır veya değildir. Bunun bilincindedir, ya da değildir. Ona yardım ederken de, karşı koyarken de görevlidir.

Denecek ki: "Emânetin ehline gitmemesi için çalışan insanlar, nasıl olur da, onun yerine gitmesi ve ulaşması için görev yapmış olurlar?"

Onların görevi dolaylıdır. Kolay yoldan, hiç bir güçlüğe ve engele uğramadan emâneti yüklenen kişi, o ağırlığın altında ezilir. Onun hakkını yerine getiremez. Onun emânetin gereğini hakkıyla yapabilmesi, o emâneti büyük bir mücadele ile elde etmesine bağlıdır. Savaşa savaşa onu ele geçirecektir ki, bir daha elinden gitmemesi için uyanık durabilsin.

Allah, emâneti eninde sonunda ehline verecektir. Arada lâyık olmadan ona sahip olanlar tezelden onu ellerinden çıkaracaklardır. Ve döne dolaşa da olsa o, ehil olanı gidip bulacaktır.

Herkes, "emânet" karşısında bir durum almak zorundadır. Farkında olarak olmayarak durum almaktadır. Ona koşan da durum almakta, ondan kaçan da durum almakta. Bilerek bilmeyerek emâneti yüklenmede veya yüklenmemede, emâneti lâyık olarak veya olmayarak yüklenenlere yardım etmede de, etmemede de, bir durum almakta, bir sorumluluk yüklenmektedir. Lâyık olmadığını görerek tereddüt eden de, lâyık olduğu için geldiği vakit de gurura kapılıp onu yitiren de, bir sorumluluk yükleniyor, ödülü veya cezayı hakkediyor. Emânete ihanet etmiş veya etmemiş olmanın karşılığını görüyor. Eninde sonunda bu karşılık gelip buluyor onu.

Her şey emânettir bize. Dış dünyadan iç dünyaya kadar, maddeden ruha kadar, her şey. Emâneti ehline vermek de bir emânettir. Hakkı teslim etmek

de bir emânettir.

Tanrı, isteyene istediğini verir. Ancak, emânet olarak verir. Bu emânete ehil olunmayınca da onu geri alır. Çünkü o: "Emâneti ehline veriniz" diye buyurmuştur.

Kapitalistler, maddeye, dünyaya hâkim olmak istediler. Tanrı onların bu istediğini kendilerine verdi. Ama onlar bunun bir emânet olduğunu bilemediler. Kendilerini Tanrı'nın yerine koyarak, onların hakiki maliki olduklarını sandılar. Emânete ihanet ettiler. Allah da komünistleri onlara musallat etti. Yalnız onlara değil. Bu emânet ehilsizlerine karşı çıkmayanlara da...

Komünistler, iktidarı istediler. Tanrı onlara bunu verdi ve vermekte devam ediyor. Şimdi sıra onların imtihanında. Kapitalistler yoksulları sömürerek emânete ihanet ettiler. Komünistler de, kendilerinden başka kimseye hak ve özgürlük tanımadıklarından, terör ve dehşet saçtıklarından, bir gün, iktidarları ellerinden gidecektir. Çünkü: onlar da Tanrı'yı tanımıyorlar. İktidarı kendilerine vereni bilmiyorlar. Görünüşe aldanıyorlar. Onu, kendi bileklerinin gücüyle elde ettiklerini sanıyorlar. Tanrı'nın kapitalistleri cezalandırmak için bileklerine güç verdiğini düşünemiyorlar. Onlar da kapitalistler gibi cezalarını çekeceklerdir bir gün.

Biz müslümanlar, "emânet şuuru"nu taşıdığımız sürece, Allah bize, şerefsizlik, alçalış, düşüş azabından zerre tattırmadı. İki dünya mutluluğunu ve ondan daha önemli olarak, iki dünya yüceliğini lût-

fetti. Sonra biz de emânetleri ehillerine vermemeye başlayarak bu yüceliği elden kaçırdık. Bugün bir bakıma alçalışın en alt tabakalarına düştük. Bazı bakımlardan ise hâlâ yaşıyor ve lâyık olduğumuz kadar cezalanmıyorsak, belki bu, emânete lâyık olan babalarımızın, yani kutlu ölülerimizin hatırı içindir. Belki de ilerde gelip tekrar emânete lâyık olacak ve emânetleri ehline teslim edecek çocuklarımızın, yani Diriliş Nesli'nin hatırı için.

Emânete lâyık olmak, emânetin gereğini yerine getirmek, emâneti ehline teslim etmek, hakkı teslim etmek, her müslümana, yani her gerçek insana düşen borçtur. Bu borcu yerine getirmeyen, ellerinde bulunan emânetlerin geri alınmasına kader ve tarih "hacz"ine hazır olsun!

EMÂNET VE KABİLİYET

"Emâneti ehline teslim etmek" kutsal ölçüsü "ehil" kelimesi üzerinde biraz durup düşünmemizi gerektirmektedir. Madem ki, emânet, metafizikten hukuka, maddeden edebiyata, işten estetiğe kadar çok geniş bir anlamı kapsamaktadır, onun teslim edileceği şahsiyeti oluşturan ana unsurları tesbit etmek, hem kişi, hem toplum, hem insanlık için ölüm kalım meselesi olacak kadar önem kazanıyor.

Tahlil edildiğinde görülecektir ki, ehliyetin, kabiliyet ve ahlâk ana unsurlarına dayandığı görülecektir. Emâneti teslim edeceğiniz insanın, onu yüklenme kabiliyeti olmalıdır. Kabiliyetsiz kişi, emânete zaman kaybettirir. Onu yitirir. Elden çıkarır. Kalitesini düşürür. Böylece, onu aldığı zamanla günü gelip de teslim ettiği zaman arasında, emânet, vasıflarını yitirmeğe, dolayısıyla, emânet olmaktan çıkmaya başlamıştır.

Emânet konusunda temel prensiplerden biri,

onu olduğu gibi korumak, koruyabilmektir. Yetisiz kişinin gücü buna yetmiyecektir.

Demek ki, emânetin tesliminde, başta gelen ilkelerden biri, onu, alanına göre, yetisi olan bir kişiye teslim etmektir. Yetili olmakla yetkili olmayı birbirine karıştırmamalı. Şüphesiz, yetkili olan yetili olana tercih edilir. Ama, her zaman için yetkili olanı bulmak mümkün değildir. Yetili olanları bulup onları zaman içinde yetkili hale getirmek lâzımdır. Hem böylece o emânetle haşır neşir olarak yetkili hale gelir. Yetkili hale geldiği zaman o emânetle kaynaşmıştır. Emâneti ondan, onu emânetten koparamazsınız. Bu da onu emânete hakkiyle sahip çıkmağa elverişli kılacaktır. Yani emânet hizmeti için mutlaka, profesyonelleri aramak gerekmez. Amatörleri avantgartları bulmak ve onları emânetin hizmet çilesinde pişirerek ve yarıştırarak yetiştirmek ve profesyonel haline getirmek lâzımdır. Hele profesyonelliğini, o emâneti omuzlayarak elde etmemiş, çırak ve kalfalığını bu hizmette doldurmamış profesyoneller konusunda çok dikkatli olmak şarttır. Ama, bu demek değildir ki, emâneti yüklenme, profesyonellere bütün bütüne kapalıdır. Demek istediğimiz, prensip olarak kabiliyetleri bulmak ve emâneti onlarla aşina kılmak, fakat istisnaî olarak da profesyonellerden faydalanmak, anlamınadır.

Ancak, bu, yine demek değildir ki, kabiliyetler, hep amatör kalsınlar, hiç ustalaşmasınlar, amatörlükten hiç çıkmasınlar, profesyonelleşmesinler. Böyle bir şey, insan tabiatına aykırıdır. Çırak kalfa, kalfa da günü gelince usta olacaktır. Bu her alanda geçerli

bir kuraldır. Ama, her birinin bir çile dönemi vardır. Çıraklığını tam yapmayan, kalfa, kalfalığını tam yerine getirmeyen, usta olamaz. Usta olmadan ustalığını iddia etmek ise insan için bahtsızlığın en büyüğüdür. Çünkü: o, bu gülünç, hatta traji-komik durumunu görmezse de başkaları görür. Kabiliyetlerin gücüne göre bu geçiş, ilerleyiş, gelişiş dönemleri kısalıp uzayabilir, fakat kural değişmez. Dahiler bile bu bir nevi ana rahminden ana rahmine geçiş olan dönemlerden geçerler. Ancak onların toyluk ve acemilik dönemleri de kendilerine göredir. En acemi ve toy dönemlerinde bile, deha, eserlerinde kendini şu veya bu biçimde gösterir.

Kabiliyetler için söylenecek ikinci bir önemli nokta da, ne kadar ustalaşırlarsa ustalaşsınlar, içlerinde bir amatör yanlarının kalması gereğidir. Herkes onları ustalaşmış görse bile, onlar kendilerini amatör bilmelidirler. Gelişmelerini durdurmamalıdırlar. Kendi ustalığının kolaylığına ve tembelliğine sığınmamalıdır kişi. O hep, önünde bilinmeyen, keşfedilmemiş toprakların bulunduğuna inanmalıdır. O, hep, demirden Bisütun Dağını delen Ferhat olmalıdır. Ancak, burada da, unutulmayacak nokta, nüans, amatörlük ruhunu yitirmemekle hep amatör kalmak arasındaki farktır. Amatörlük ruhunu yitirmemiş usta olmanın çetin yolunu, sabır ve emek isteyen yolunu izlemek, amaç budur. Yoksa, amaç, hiç usta olmamak, hep amatör kalmak değildir.

Ustalık iddiasıyla usta olmak da ayrıdır. İddia hiç bir şeydir. İnsan, eseriyle usta olur. İddiası eseri olmalıdır. Yoksa, esersiz, çilesiz, sabırsız ve emeksiz,

ben usta oldum zannı, insanı, bir daha içinden çıkamayacağı bir çukura yuvarlar.

Evet! Emânet, kabiliyetli olana teslim edilir. Ama, onu teslim almak için kabiliyet, teknik anlamda kabiliyet yeterli midir? Hayır. Bu noktada ikinci unsur ortaya çıkıyor ki, o da, ahlâktır. Emâneti teslim alma ahlâkına sahip olmayan kabiliyet, bir gün o emânete ihanet edecektir. Eski ıstılâhımızda "sıdk" kelimesiyle bu ifade edilirdi. Sıdk ruhunu kazanmamış kabiliyet, emâneti sonuna kadar koruyacak irade ve sabrı, dayanıklığı gösteremez. Emâneti koruma ahlâkına sahip olmayan kabiliyetin "gözü çabuk kayar". Halbuki, gözü, emânetten hiç ayırmamak gerekir. Çünkü: belki emânetin cismini değil, fakat ruhunu çaldırır sonra. Ruhu kaybolmuş ceset olan bir emâneti taşımaksa, eşek gibi yük taşımaktan başka bir şey olmaz. Emânet, asıl ruhundadır. Onun asıl değeri, ruhunda gizlidir. İş, o ruhu yitirmemekte, maddesini veya görünümünü korumakta idi.

EMÂNET VE AHLÂK

Evet, "Emâneti ehline vermek" sadece tek yanlı ve tek katlı bir yorumla yerine getirilecek bir görev değildir. Sadece kabiliyetleri değerlendirmek anlamına gelmemektedir. Ehliyet için, kabiliyetle birlikte ahlâk şartı da aranacaktır. Ancak bu iki şartı taşıyan kişi emânete "ehil" olabilir.

Ahlâk, derken de, mükemmelleşmiş olmayı kasdetmiyorum. Daha çok, ahlâka kabiliyetli oluşu anlatmak istiyorum. Nasıl, kabiliyet, emânetin gereğini yerine getirirken açılımını yapacaksa, o emâneti yüklenen kişinin ahlâkı da, bu açılıma paralel ve bu açılımla oranlı olarak gelişebilmelidir ki, emânete ihanet ihtimali yavaş yavaş ortadan kalksın.

Omzuna emânet yükletilmiş insan, görevi gereği, sadece iş yapmakta usta olmakla kalmayacak, zor günlerde ahlâkının, sadâkatının yüceliğiyle dayanmasını bilecektir. Aldatışlara, göz boyayıcı tekliflere sırt çevirecektir hiç tereddüt etmeden. Amaçtan sap-

mamak için bir kaya gibi yerinde sâbit durabilecektir.

Yani ahlâkı, inancının bir uzantısı, bu aşk ahlâkı olacaktır. Bu ahlâk, onu, hayatını amacına adayacak kadar, ödevine gömecek kadar sağlam olacaktır.

Böyle bir ahlâka sahip olmak demek, medyum olmak, büyülenmek demek değildir. Kritiği, amaca değil, araçlara çevirmek demektir. Kritik, ahlâkın, amacın yerini almamalı, ona yardımcı olmalıdır bu görev ahlâkında.

"Ahlâk yolu pek dardır,
Tetik bas, önü yardır,
Sakın hakkım var deme,
Hak yok, vazife vardır",

ya da:

"Gözlerimi kaparım
Vazifemi yaparım"

deyiş, ahlâk hakikatının bir yüzünü iyi belirtmekle birlikte öbür yüzünü peçelemektedir. Öbür yüzü ise, "ahlâk, geniş, dosdoğru, dümdüz bir caddedir", "Önü, ilâhî mükâfata açılan yemyeşil bir Hızır ovasıdır", "Hak vazifenin ta kendisi olduğundan", "Hak vazife, vazife haktır"; ve yine bu sebeple "gözlerimi dört açarak", "vazifemi yerine getiririm" şeklinde özetlenebilir. Şüphesiz bu düşünceleri, nazım tekniğiyle güçlendirirseniz, daha gerçek bir telkin erişecektir insana.

Ahlâk, bir ucu inançta, teoride, metafizikte, bir ucu uygulamanın sonunda, geniş kanatlı bir kartal

gibi, ruhumuza gölgelisini salmış, ilâhî bir devlettir. Bu nasipledir ki insanlar ülkü adamı olurlar. Kapalı ve dar ahlâk kalıplarının ötesinde insanlığı ve hakikat uygarlığı görevlerini, yüce ahlâk çilelileri omuzlarlar. "Ben, ahlâkı bütünlemek için gönderildim" demişti Son Peygamber. Ve yine bu anlamda "Din, ahlâktır" sözü de iletilmiştir bize. Burada, ahlâkı, bütün dini kucaklayan yanıyla görmek gereklidir, yirminci yüzyılın dar ve soyut sınırlamaları içinde değil.

Dünyanın, ülkemizin, insanlarımızın çektiği buhran, bir bakıma ahlâk buhranıdır. Kendi egosunu diş diş didikleme ahlâkından uzaklaşmadır ki, insana dünyayı kendine cehennem haline getirtmiştir. Yılanların, akreplerin, tilkilerin ve domuzların görüntü halindeki ahlâklarıyla ahlâklanmıştır bugünkü insanlar. Halbuki, davâ, ruhun diriliş davâsı, insan ahlâkıyla ahlâklanma dâvasıdır ki, o da, islâm ahlâkıyla, Kur'an ahlâkıyla ahlâklanmak davâsından başka bir şey değildir.

İslâm uygarlığı ve onun son muhteşem âbidesi Osmanlı açılımı, bu yüce ahlâkla, kendini davâya, bilinç ve aşk içinde adama yoluyla gerçekleşmişti. Bu ahlâk, ruhumuzda tekrar dirilip çiçeklerini açmadan, içine düştüğümüz tarih kışı bahara dönmez!

Küçük politika ve çıkarlar ahlâkından uzak, açık, samimî, fakat tedbirli, nefs ödünlerini reddedip, ruh gelişimini ön plana koyan diriliş ahlâkı, beklenen yolu açacak, yöntem buldozeridir.

ZAFERİN SERHAT TÜRKÜSÜ

Cebrail'in kanadı yeniden dokunacak mı ipekten hafif bir esintiyle insanlığın omuzlarına? İnsanlığın ağır yük altında çökmeğe yüz tutan omuzlarını, yeniden, Vahiy meleğinin şifa verici elleriyle onanacak mı? Çürümüş, morarmış omuzlar, yeniden erecek mi eski altın günlerine?

Ruhun doğusundan batısına bir yeni soluk üflenecek mi? İsrafil'in Sûru, ölmeden önceki dirilişi geri getirecek mi, aklın buzulunda donup kaskatı kesilen insan özüne? Derleniş toparlanış şafağı ağacak mı dağılmış, toz haline gelmiş hakikat mantığına?

Yeniden gök sofrasını açacak mı ölesiye acıkmış insan ruhunun önüne Mikâil, nîmet saçma görevlisi melek? Tabiat içinde katmerli, kıvrım kıvrım yatan tabiatı, bereket tabiatını bulup çıkaracak, ortaya koyacak, sergileyecek mi?

Ve yüzünde, celâl şimşeğinden bir maske, insan-

lara keskin bir kılıç gibi inen o korkutucu fizikötesi elçi, Azrail, "ölüm dersi" kürsüsüne oturduğu her vakit, can kulağıyla dinleyen kişileri tekrar bulacak mı? O, "ölmeden önce ölme"yi öğrenmeğe can atanlardan. Ölümün korkulu perdesini kaldırabilecek yüreklilerden. Eşyanın donuk yüzünde, cama çarpan sinek gibi kuruyup kalmayanlardan.

Melekler mi gitti, insan mı gitti? Herkes ve her şey yerliyerinde, ama konumlarda, bakışlarda, tutumlarda bütün değişme. Şeytanın zaferi mi yani? Hayır, hayır, hiç bir vakit, hiç bir zaman, şeytanın zaferi olamaz.

Şeytan, yenilmeye mahkûmdur. Her zaman yenilmeye mahkûm. Ama, o öyle ters bir duygu karmaşasındadır ki,yenilgiden zevk alır. Kendisiyle birlikte yenilenleri gördükçe, kendi dışında da, kendisinden ötürü bir yenilgi gördükçe, yendiğini sanır. Yenen kendisi midir? Yenilendir o aslında. Ama ne yazık ki, yenilgisi, bir çoklarını da ardından sürükler...

Şeytan bilir yenileceğini. Her zaman yenildiğini bilir. Ama, o, tek başına yenilmeyi sevmez. Başkalarının da kendisi gibi ve kendisiyle birlikte yenilmesinden hoşlanır. Bundan öylesine sevinç duyar ki, kendisinin de zavallılarla birlikte yenilmiş olduğunu unutur. Bu sevinci, başkalarının yenilmesinden duyulan ters hazzı, bir yengi sevinci sanır.

Yenilgiye aracı veya araç olan, yenen midir? Hayır. Yenilgi aracı veya aracısı, ancak yenilgiye aittir. Onun zaferle ne ilişkisi olabilir?

Sürgün, başkalarının da sürülmesinden zevk alırsa ve biraz da bu zevk yüzünden bir çok kişileri baştan çıkarıp sürülmelerine sebep olursa, bu onun zaferi midir?

Sürgündür o. Başkasını sürgüne gönderen değil, sürgünlüğüne yoldaş toplayandır o.

Ebedî sürgündür o. Sıkıldığı sürgün yalnızlığına mahkûmdur. Bu yalnızlığı bir parça gidermek için arkadaş arayan ve her bulduğunda bir avunuş bulan sürekli sürgün.

Kürek mahkûmu, kendine eşlik edecek kolların artmasını diler. Ama bu onun alınyazısını değiştirir mi?

Arasıra dönüp insanlığın üzerine samyeli benzeri olan soluğunu üfürür. Kavrulan, bu zehirli yelle çılgınlaşan ruhlar, ona doğru koşarlar. O da, adasına, sürgünlük ve yalnızlık adasına bu koşuşanları gördükçe ufak bir ferahlama duyar.

Cüzzamlının, frengilinin arada bir duyduğu ferahlama gibidir bu ferahlayış. Gerçek bir ferahlama, şifadan doğan, nekahat dönemi ferahlaması değil.

Öyleyse gerçekte korkacak bir şey yok. Melek kanadını solduramaz o zehirli yel. Geçicidir, güçsüzdür çünkü. İnanmış insanın üzerine gerilmiş kanadı kıramaz, aşamaz.

Şeytanın aşılmaz handikapıdır melek. Ve ruhumuzun meleklere açık pencereleri. Onun soluğunu içeri bırakmaz bu pencerenin gümüşten tül perdeleri.

Varoluşa örtük inanç kalesini zorlayacak yeni

bir harekete hazır olmalıdır toprağı aşan tarafımız,
ki Kur'an'dan, Vahy Sultanı'ndan, Cebrailin diriltici
soluğu erişebilsin.

Ki ruhumuzun içindeki türbenin kapısı açılsın.

Ve abdest alan yatırı izleyelim gün doğmadan.

Ki zaferin serhat türküsü işitilsin ta ufuklardan.

DİRİLİŞ RUHU ÖNÜNDE EDEBİYAT VE SANAT

Kimileri görünüşe aldanarak Diriliş akımını bir edebiyat gelişimi gibi görmekte veya almaktadır. Bu yüzdendir ki, nice az veya çok yetili genç, Diriliş Akımına girdiler, fakat ufak bir edebiyat ünü yapar yapmaz da bırakıp gittiler. Çünkü: onlar bir nevi edebiyat türü sanısıyla özdeşleştirmiştiler Dirilişi. Fakat yeter süre içinde Dirilişin edebiyat çığırıyla birlikte düşünce ve inanç, davranış ve durumalış yanını da belli belirsiz sezince, ya da onların bu sınırlı Diriliş anlayışına, Yaşayan ve Oluşup Gelişen Diriliş sığmayınca, bir bocalama dönemi oldu. Doğmamızı istemeyenlerin de yardımıyla bu bocalama bir şaşırmaya ve küçümsemeye dönüştü.

Aslında, gerçek oldgu, gittikçe serpilen Yeni Hakikat Akımının ilk verim denemelerinin şüphesiz böyle olacağıdır. Yalancı incirler dökülmeden gerçeği oluşmaz. Koruğun helva olabilmesi için kızgın gü-

neşte sabır sınavı geçirilecektir.

Diriliş, bir edebiyat akımı değil, bir Hakikat Akımıdır, tekrarlayalım. Bir hakikat akımı olarak da elbet yeni bir edebiyat atılımının da kaynağıdır. O, edebiyatı, yeni bir edebiyat ve sanat rönesansını içerir ama, herhangi bir edebiyat yeniliği, onu içeremez.

Yansımaları, yankıları, taklitleri, nerden nereye, hatta ilk elden akla gelmez uzaklıklara kadar etkileri oldu Diriliş Akımının. Ama, O'nun ruhu benimsenmeden sloganlarını veya biçimlerini almak, ya da beylik mal gibi kullanmak, ne bunu yapanlara, ne de topluma bir yarar sağlayacaktır gerçek anlamda. Ancak belki uzun vâdede yine de Dirilişin bir reklâmı, yaygınlaşmasına yardımcılık görevi istenmeyerek ve bilinmeyerek de olsa yerine getirilmiş olacaktır. Kısa vâdede başkalarının ortaklığı aynasında da görünen Diriliş etkinliği, gün ve vakit gelince, asıl sahibi olan Akıma dönecektir.

Çağımızda ideolojiler ve sistemler, sanat ve edebiyatı bir yayılım aracı ve alanı olarak seçmişlerdir. Diriliş, sanat ve edebiyatı sadece bir araç olarak görmez. Ruhunun bir doğuş planıdır o. Ancak, Dirilişi sadece bu plandan ibaret görmek, çoğulcu gerçeği tekilciliğe indirgemek olur.

İnanç ve diriliş ruhuyla dolmamış bir sanat akımı, sadece onun sözlerini dıştan sıyırmakla yetinirse, kısa zamanda kendi kofluğunu ortaya kor. Felâh bulmaz bir biçimciliğin mahkûmu olarak kurur, kavrulur, solar gider.

Ama, diriliş ruhunu, benliği için et, kemik, kan ve ilik gibi kabul eden sanatçılar, şairler ve yazarlar, kurumaz bir kaynağın ilham şöleninde bitmez bir gençlikle dolup taşarlar. Eserlerinde parnasyen bir mükemmellik olmasa da, kalıcı bir taraf bulunacaktır mutlaka.

Dirilişin sanat teorisi ve pratiği, klasik bir ekol düzenliliğinde, açıklığında olmayabilir. Ama, onun bozbulanık aynasında, gelecek zamanın nice aydınlık ekolleri yatmaktadır.

Onun, sanat alanında, ne geçmişe dönüşü, ne geleceğe yönelişi, herhangi bir sanat ve edebiyat akımının tavrıyla sınırlandırılabilir. Belki de onun getirdiği, asıl getirdiği, yakınında duran değil, ilerde, çok ilerde belirecek olandır.

Dirilişin edebiyat ve sanat etkinliği, basit bir duyarlık stilizasyonundan ibaret olamaz. Ya da bir stilizasyon duyarlığından...

Diriliş, bir üslûptur ama, sadece bir deyiş üslûbu değil, bir oluş, bir varoluş üslûbu ve yokoluştan kurtuluş üslûbudur.

Dirilişin sanat anlayışında, egonun ün tutkusuyla yaşama ereğine kavuşma amacı yatmaz. Sanat, şiir veya öbür edebiyat türleri, onun, kendini insanlığa anıtsal yapılarda maletme mimarilerinden nevilerdir.

Sanat ve edebiyat, onun için, zaten aydınlık olan salonu biraz daha dekore etmek için duvarlara eklenen aplikler sistemi değil, geceyi ve karanlığı yırtmak için ortaya dikilen meşaleler bütününe katılan

ışık korosunun gerekli elemanlarıdır. Karanlık yıkılsın da, tek, bu meşaleler çıplak ve isli olsun; beyaz ışıktan öte renkler sunmasın isterse.

SELÂM

Diriliş Gençliğine selâm!

Nefsine değil, ruhuna selâm!

Olduğu duruma değil, olacağı duruma selâm!

Gönlünü okşayıp vardığı yerde durdurmak için değil, durmadan ilerlemesi için uyarmak maksadıyla selâm!

Daha kısa bir deyişle, okşayıcı değil, uyarıcı, kamçılayıcı selâm!

Selâmın anlamına ve ruhuna ermesi için selâm!

Diriliş selâmı.

Hemen hemen henüz yoktur Diriliş Gençliği. Ama olmak üzeredir. Öyleyse "olması" için selâm!

Bir oluşum selâmı, bir varoluş selâmı, bir özdeğişim selâmı.

Yâd ellerden alınmış taklit günaydını değil, Özülke'nin gönül selâmı.

Hizmet selâmı.

İslâmın özünden fışkıran selâm.

Varlığın özünden gelen selâm.

Meşale selâmı. Gölge oyunlarının değil.

Özveri selâmı; benlik selâmı değil.

Kendilerini görmeme selâmı...

Doğru, güzel ve iyinin gönüllerde dirilmesi uğruna selâm.

Selâmımız bu. Kendi selâmımız.

Vakti erdiren selâm.

Kardeşlik selâmı.

Medeniyet selâmı.

Kan yakınlığının selâmı değil, kana bile işleyen kalb, kalbe işleyen ruh, ruha işleyen sır selâmı.

Safları sıklaştıran selâm.

Feraset selâmı.

Tohumu ağaç haline getiren, ağaca çiçek açtırtan, çiçeği meyveye durduran selâm.

Terör, öc ve nefret için değil, aşk, sevgi, acıma ve özgeçi için selâm.

Cennet muştusu, selâm Tûba dallarının salıntısından çıkan ses. Zakkumun parlak, fakat zehirli çiçeklerinin bayıltıcı kokusudan tüten duman kıvrımı benzeri yalancı çağrı değil, gerçek "oluş" çağrısı selâmı.

Ruhu arıtan selâm. Aşağılık duygusundan, onun tersyüzünden başka bir şey olmayan gururdan arıtan selâm.

Fâniliklerin üstünden aşan ebedîlik esintisi selâm. "Ölmeden önce ölenler"in, "öldükten sonra gerçek dirilişle dirilecekler"in selâmı.

Evet! Diriliş Gençliğine selâm. Henüz her kentte olsa olsa bir veya iki tane olan, fakat olduğuyla yetinmeyip "olmak" için çırpınan, "doğmak" için yaşayan ve yaşamayı bu doğuş için değerli bulan, dünyayı bu ülkü için yaşanmaya değer bulan, "biçim"lere dikkatli, fakat esasta "öz"ün adamı, gerçek sağlığın ve diriliğin sondajcısı Yeni Gençlik adaylarına adanmış bir selâm.

Ölümle hayat, şehitlikle gazilik, keremle cömertlik, Allah korkusuyla Allah sevgisi, saygıyla sevgi, oluşumla yapıcılık, sesle sessizlik, doğayla tarih, fizikle fizikötesi arasına gerilmiş Cebrail kanatlı selâm.

Selâmların balözü selâm.

Baharın, ruh baharının hızırı selâm.

Ta uzaklardaki gönülleri konuşturan, yalnızlığı ruhun silâhıyla ta kalbinden vuran, taşkın suyu dindiren, yalımlı ateşi söndüren, deprem durduran selâm.

Namaz selâmı.

Oruç selâmı, iftar selâmı.

Hac tavaflarının selâmı.

Cihad sancaklarının selâmı.

Minarelerin, camilerin, kubbelerin, türbelerin selâmı.

Peygamberlerin ve velilerin selâmı.

Bu selâmın, islâmın diriliş selâmının peşinden koşan genç diriliş erine, gönül genci diriliş askerine selâmlar olsun.

KENDİNİ BULMAK

İnsan, çoğunlukla günümüzde, ya kaba kuvvete, ya da ekonomik güce göre kendini ayarlıyor. Dünya konumunu böyle tâyin ediyor. Sonra da sorup duruyor: "Neden huzursuzum? Neden mutsuzum?".

Oysa, kaba kuvvet, ele geçirenin hükmüne tâbidir. İnsan kişiliğine yapışık bir şey değildir. O, insan kişiliğini yapıcı bir unsur olamaz. Bu yüzden, insanı kişiliksiz kılmakta kullanılır çoğu kez. Ekonomik güç de, ihtirasların tuzağı ve tutsağıdır... Çok defa kişiye gerekli özgürlüğün amansız düşmanı... Bu iki kitle tabiatının basıncı altında kalan kişilik, bir maden tortusu gibi yamyassı yapışıp kalır bir yere. Ve üzerine yediği damganın yazgısından kurtulamaz. Ve derken, huzursuzluk ve mutsuzluk onun alınyazısı olup çıkar.

Kendi kişilğini aramak: insanın bu dünyadaki görevi budur. Özgürlükle aramak. Kaba kuvvete ve ekonomik baskıya aldırış etmeksizin aramak.

Sabır içinde aramak.

Tanrı'ya güvenerek aramak.

Sevgiyle aramak.

Özgeçi ve özveriyle aramak.

İnsan kendini arama borcunda yani. Araya araya bulacaktır kendini. Karanlıklar içinde kaybolmuş âb-ı hayat olan ruhunun yitik cennetini arayarak, bulacaktır.

Tanrı'ya doğru giderek bulacaktır kendini insan. Peygamberlerin, yolgöstericilerin izinden giderek kendi kişiliğine çıkacaktır.

Oruçla, Tanrı'ya tapınmayla, Tanrı'yı ruh içinde, dilde ve işte anarak, Tanrı'ya gidişi süreklice yaşayarak bulacaktır kendini.

Bakacaktır, birden, çevre değişmiş. Yüzlerin anlamı değişmiş. Eşya ve tabiat değişmiş.

Görecektir: ses başka, ufuk başka, gök ve toprak başka.

Anlayacaktır: savaş ne içindir? Öldürmek için mi? Diriltmek için mi? Mutluluk, önemli mi önemsiz mi? Asıl mutluluk, başkasını mutlu etmek ve mutsuz etmemekte değil mi?

Kendini kaybettiğini bir gün bilecektir insan. Fizikötesi ve insanüstü soluklar fısıldamakta durmadan bunu. Kendini kaybettiğinin farkında olduğu gün, kendini aramaya çıkacağı gündür insanın.

Eller ve ayaklar ve onlara evrenin verdiği cevaplar toplamından ibaret değildir insan. Bunlar, insan değil, insanın marjı, uzantısıdır eşyaya, dışa doğru. Sadece ve sadece bu bakımdan anlamlıdırlar. Kendi-

ne yeter "kesik baş" masalında olduğu gibi, içimiz, bir özgürlüğe ve yoğunluğa kavuşmadıkça, sorup duracağız! "Neden huzursuzum? Mutsuzum: neden?"

Evren seferine çıkmak için kendine yeterli ruh azığıyla donanık mısın? Ellerini ve ayaklarını, gözünü ve ağzını, malvarlığını ve nüfuzunu kullanmak için, bu Tanrı nimetlerine tasarrufta bulunabilmek için, Tanrı halifeliği yetisine sahip misin?

İnsan, kendine bir cevap olmak için yaşar. Ama, cevap için önce soruyu, yukardaki soruyu alınyazısının karatahtasına yazacak güç ve cesareti kendisinde bulabilecek midir?

İçimiz kabardığında, bu sorundur dipte yosun bağlayan.

Gün dönerken, nüansın nüansı melankoli flütleri, akşam sürülerini, bu sorular ve yanıtlarla çağıracaktır dinleniş toprağına.

Ölüm ve doğum sûrları, bu soruları ve cevapları üflemektedir ufuklara. Yeterli yarasaya mahsus seslere ayarlamış olmasın kulağını insanoğlu.

Kaba kuvvet, teknik kargısı ve malî yapraklar furyasını yarasa çığlığında farksız görecek bir kulak kazansın insan, yeter ki!

Yoksa, Tanrı, imtihan der. Bu imtihan çetindir. Taşa ve maymuna dönüşmek de var işin içinde, imtihan sonucunda veya sonunda.

Kıyamet sorusunu, yaşayıp, çilesini çekip çözmek gerek. Yoksa, o, insanın güneşini batıracağı günü bilir. O günü iyi bilir.

MUMYAYI ÇÖZEN...

Mumyalanmış ölü, ilk bakışta, uyuyan bir insan görünümündedir. Ama iğneyi batırdığınızda fark hemen ortaya çıkar. Bırakınız iğneği, çuvaldızı batırsanız, yine, mumya insanından bir reaksiyon görmezsiniz. Tepkisizliği, onu ele verir, diri görünüşünün sahteliğini ifşa eder.

Tarihin mumyaladığı insanlar, kitleler ve toplumlar vardır. Bitkisel bir yaşantı içindedirler âdeta. Kendi terkedilmişliklerine batık olduklarının bile farkında değildirler.

Onları âdeta bu batmış oldukları metafizik ölümden çıkarmak, mumyayı çözmek, mumyanın sırrını çözmek gibi çetin bir iş.

Nasıl Mısır mumyalarının sırrı tarihe gömülü ise, bu ülke yazgılarının donup kaskatı kesilişi de, böylesine karanlık bir çözüm balmumuyla kaplı.

Mumyayı çözmek: diriliş bu demek. Mumyanın,

tarihî ve metafizik mumyanın sırrına ermek demek, diriliş.

Yüzyıllardır, Batı'nın kaskatı mumyaladığı bir çerçevenin içine düşmüş, çırpınıyoruz. Hatta, çırpınmaktan öte, ölüm uykusunun pençesinde amorf bir kitle gibi kalakalmışız.

Ve hamurumuzdan, daha doğrusu çamurumuzdan, istenen biçimde, mumyalı heykel biçiyorlar. O heykelin özsüz ve ruhsuz hayatını, istedikleri sürece yaşıyoruz. Sonra, dönüp yeni bir kalıba döküyorlar mumyalı ceset kimliğimizin yumuşatılmış balçığını.

Mumyayı dıştan çözmek mümkün değil. Onu dıştan eritecek ateş, diriltecek ölüyü de yakalayabilecek bir derecede olabilir. O, ancak içten gelen hararetle eriyip gidecektir, cüzzam artıkları gibi dökülecektir.

İç harareti doğurmak: işte insanı yaratanın onun yaradılışına bağladığı mucize. Bu mucizeye tutunmadan, mumyalanmış ölü ruhlarda, diriltici iç harareti uyandırmak mümkünsüz.

Kutsal kitap, öte dünyada inancı, peygamber izi, bu mucizenin dokunduğu ya da takındığı kanatlardır.

İnsanüstüler bölgesinden, melekler katından soluk almak: işte içinde boğulduğunuz bir dünyadan yeni bir dünyaya çıkmanın talihi.

Kelimelerin klişeleşmiş dış çizgilerinden korkmayınız: bu kaçınılmaz bir tarih sorunudur. Siz, kabuğu kırıp içindekini yoklamaya çalışınız.

Bu sizin görevinizdir: perdenin arkasına bak-

mak. Durmadan perdeyi titreştiren rüzgâr hakkında bir şeyler öğrenmeğe, bilmeğe çalışmak zorundasınız.

Gerçek ümanizm budur. Bundan ötesi, insancılık değil, insanı düşürerek belli bir bunalım çizgisinde dondurmaktan ibarettir.

Böylesi soyut ümanizmler, içinden kimselerin haberli olmadığı ehramlar örmekten başka bir şey olmazlar. Demokrasi ehramı, marksizm ehramı v.b.

Mumyaların sırrı, ehramların şifresi... Mesele burada. Sır ve şifrede.

Yumuşamış, Tanrı sevgisi ve korkusuyla yumuşamış gönülle bu sırra yaklaşır, bu şifreyi çözebilirsiniz. Yoksa, kasdettiğimiz ne cizvitlik, ne püritanlık, yani herhangi bir klerikalizm. Soğuk misyoner şartlanmışlığı ve bilgiçliğinin ötesinde, tevazu ile, varacağınız hedeftir nişan tahtasında işaret ettiğimiz nokta.

"İlim, bir noktadır" derken işte budur işaret buyurulan. Mühürlü kalbleri Allah'ın izniyle açma noktası.

Kapayan ve açanın O olduğunu bilme noktası. Ama, bu açılış ve kapanışda, insanın yürekten yalvarışının etkisi olduğundan haberli olma bilgisinin ana rahmi olan nokta, yine bu nokta.

Vahyin nuruyla mumyalar erir, gönül mühürleri açılır, zulüm ehramlarının şifreleri çözülür.

Evet, o nurla, ölü dirilir ve yeni bir gün başlar.

BENEK

Tam habersizde umut var. Ama, haberliyken habersiz olanda, hemen hemen hiç umut yok.

Haberliyken habersiz olan, gerçekte habersizken kendini haberli sanandır. İşte onda, Allah'ın mucizelerinden bir mucizesinin etkisi müstesna, hiç bir umut yok.

Çağımızın kültürü, haberli habersizleri ve habersiz haberlileri üretme ortamı halinde.

Zulûm ideolojileri, bu ortamda boy verdiler. Kültürün aktüel kültlere dönüşümü bu ortamda gerçekleşti.

Ne yapmalı ne etmeli ki, bu kendini haberli sanan habersizler, ya da habersiz geçinen haberliler, tam haberli ve haberin namusundan da haberli olabilsinler. İlkin kendini haberli sananları tam habersiz haline getirip ondan sonra mı, haberi, yeni, yepyeni bir görüşte sunmalı? Bu, hemen hemen imkânsız de-

necek derecede güç. Yoksa, haberli olduğu halde habersiz geçinenlere mi yüklenip durmalı? Ama problem, o zaman bir ahlâk sorunu olur. Ahlâksa, haberden sonradır. Fasit daireye düşmüş olmaz mıyız o zaman: ahlâkından yoksunluğu sebebiyle, haberden de yoksun kalana, onu ansıtmak! Yoksa, hep, durmaksızın, boyuna habersizleri mi aramalı? Fakat, burda da bir çok güçlük karşımıza çıkacaktır: İlkin habersiz'e, bizden önce, vaktin hâkimleri erişme imkânına sahip. Sonra, habersizleri, siz daha tam haberli hale getirmeden, onlar haberliyken habersiz veya habersizken haberli olanların etki alanına girmekte, kolaya kaçmakta, yani Ionesco'nun meşhur piyesinde olduğu gibi, gergedanlaşmaktadırlar. İşte size bir yeni (habersizken haberli geçinen), ya da, (haberliyken habersiz görünmeyi yeğleyen) daha!

Kimbilir belki böyle böyle, bir gün, bin istridyeden birinin inciye dönüşmesi gibi, bir veya bir kaç kişi de "gerçek ve tam haberli" olur.

Bu çile neden acaba? Çünkü: "haber", soyut, zamandan, yerden, yani coğrafya ve tarihten kopuk bir şey değil. "Haber", kasdettiğimiz "haber", gelecek zamanın göğsünde bir anne sütü gibi biriken "haber", insanlığın en somut olayıdır. İnsanlık özü ve mayası gizlidir onun somutluğunda. O halde, geçmiş zaman, şimdiki zaman ve bunların farzettirdiği gelecek zaman, yani expost ve exante zaman, bütün ağırlığıyla, onun zayıf bebek omuzları üzerine yüklenmiştir. Bu ağırlığın altında ezilmeden, gün ışığına, temiz havaya ve özgür gelişime kavuşmanın usulünü bulma zorundadır o.

Bu noktada, usül ile esas içiçe girmiyor mu? Esastan mücerret bir usül, ya da usül kaygısından yoksun bir "esas" düşünülebilir mi?

Diriliş haberi... Gündönümünün haberi... bütün haberlerin kritiği ve bu kritiğin ötesi. Ve bu ötenin otokritiği. Katılaşmış kalblerin ilgisiz kaldığı veya göründüğü ateş belgesindeki benekler.

Hazır "esas" olmadığı ve insana yakışmadığı gibi, hazır "usül" de olmaz ve insana yaraşmaz. Esas doğdukça, usül, usül doğdukça, esas doğacaktır. Beraber doğacaklardır. Birinin varolduğu oranda ve ölçüde öbürü de var olacaktır. Ve birgün, vakit geldiği gün, bir de bakılacak ki, hem esas var, hem usül. Hem de baştanberi varlar.

Ağaçta olduğu gibi tohum da hem esastır, hem usül.

Usül, "haber adamı"nın ruhunda gizli. Bir sezgi gibi, bir iç itişi gibi.

"Esas"ın neşvünema aşkındadır usül.

Evet, sabır ve usulün bir unsuru ise, razı oluş, öbür unsuru, umutsuzluğa kapılmayış başka bir unsuru, kolaya kaçmayış bir başka unsuru..

İster öğüt deyiniz, ister savaş, ister ülkü deyiniz, ister davâ, "haber"e gidip dayanmaktadır değişim çizgisi. İnsanlığın değişim çizgisi.

İdeolojiler ve teknikler, bu çizgiyi buz kırar gibi kırmakla meşguller.

Haber enflâsyonu içinde "gerçek haber" boğulabilir sanılmakta.

Oysa, bu "haber", o haberler cinsinden değildir ki, aralarında kaybolsun.

O haberler, bu "haber"in özünden habersiz olduklarına göre, belki onu avladık sanırken, ancak onun gölgelerini avlarlar.

YAZ

Ne ağustos böceği olmalı, ne de karınca, yaz gelince. Birinden biri olmak, masal soyutlamasına yaraşır, insan için.

Yaz ki, Tanrı'nın mevsim nîmetlerinin hasat vaktidir, bir yandan onu dolu dolu yaşarken, bir yandan da, kışın hazırlığını görmek düşer, bu nîmete kavuşmuş insanoğluna.

Tabiatın mevsimleri, üç aşağı beş yukarı, bir daire düzenliği içinde dönerler. Ama, uygarlıklar için, tarihsel mevsimler, aynı düzenlilik içinde olmaksızın gelip geçerler. Kimi zaman kış uzar, kimi zaman yaz. Arada pastırma yazları da olur. Büyük yazlar da, küçük yazlar da değerlendirilmelidir kendi ölçülerinde. Yoksa, değerlendirilmemiş yaz, bir uygarlık çizelgesinde kışın erken çağrısına dönüşebilir.

İnsan'da ağustos böceğinden bir yan, karıncadan bir yan vardır. Bir de ikisini aşan bir yan. Mev-

simi, mevsimin saat ve anlarını, bütün bu cepheleriyle yaşadığı vakit, hakkını vermiş olacaktır yazın, insan. Yazın hakkını vermek demekse, kışın, baharın, sonbaharın, bütün mevsimlerin hakkını vermek demek olacaktır.

Yazın bayrağı yaşam kalesine çekiliyken, denizlerin mezarlıkları döğüşünden, gelecek zaman hesabına bir pay çıkarmak gerekir. Şimdiki zamanın çiçeğini koklarken yazda, gelecek zamanın çiçekleri doğrultusunda da soluk almak gerekir.

Uzun bir Osmanlı Yaz'ını yaşamıştır Toplumumuz. Savaşlar, sürekli savaşlar bile bozamamıştır O'nun pürüzsüz göğünü. Elden geldiğince kışı da hesaba katmıştır bu Yaz. Ama, ne yazık ki, kış, beklenenden erken ve umulandan şiddetli geldi.

Tarihin kışını yaşıyor Milletimiz şimdi, ama, öyle yaşıyor ki, hemen hemen ona alıştık, ve unuttuk gerçek yazı, gerçek baharı. Ama, bu kışın içinde bir takım pastırma yazları, baharı anıların aynasında da olsa yansıtan dönemler olmuyor değil. Bunlardan, gerçek yazlara yeniden kavuşmak için faydalanma ruhundan, ne yazık ki, mahrum görünüyoruz.

İslâm Uygarlığı, bütün, bölünmez bir yazdır Uygarlıklar içinde. Onu, ne yapıp ettik, kışa çevirdik.

Yaz, tekrar onunla gelecektir. İnsan ruhunun yazı.

Hatta tarihin ve tabiatın gerçek yazı, onunla gelcektir. Mevsimler, onunla, anlamına, gerçek anlamına kavuşacaktır. Yaşantımızla mevsimlerin gerçek yorum ve açılımlarını ortaya koyabiliriz ancak

Onunla.

Ama şimdi bu yaz, fıtratın yazı, hikmet yazı bir kenara itildi, yalancı yazlar adına ve uğruna.

Yaz kırıntılarından parçalanmaz bölünmez "yaz"ı fışkırtmak: çağdaş entelijansiyanın görevi bu olmalı değil midir? Ama, o, tam aksine, kış kristallerinde yaz hülyalamakta ve hülyalatmak istemekte.

Kitlelere gelince, o, denizle mezarlık, tabiatla tarih, ruhla malzeme arasındaki gergin ve şiddetli med ve cezrin sürükleyişi içinde, bir sarkaç gibi salınmakta.

Fevkalâdeden gelen yazlarla bu gelgitleri verimlendirmek, kontrol altına almak düşüyor Yaz Gençliğine.

Evet, buz dağları gibi yükseltilen, çığlar gibi dağlardan kentlerin üzerine yuvarlanan "kış gençliği"ni, "Yaz Gençliği"nin bir görünüşü eritmeye yeter.

Tabiat yazının gelişi, nasıl güneşin dünyanın bir bölümüyle yüz yüze gelmesinden doğuyorsa, Diriliş Yazı'nın da gelişi, güneş özelliğinde olan Hakikat'ın insanla yüz yüze getirilmesiyle gerçekleşecektir. Hakikat'la İnsan'ın yüz yüze gelişi veya getirilişi. "Diriliş görevi" budur, hayat boyunca hakikat erleri için.

Evet, bu görev, yalımlı ateşin içine girmek gibi, kızgın taşa oturmak gibi, kutup soğuğunda yol almak gibi güç bir görev.

Ama insana yakışanı ve yaraşanı da bu değil midir?

Yaz içinde insanın görevi budur. Bundan ötesi, karıncalara ve ağustos böceklerine aittir. Ve yarasalara, kargalara, yılanlara, çıyanlara, akreplere, farelere...

Yazın örtüsünü kaldırmak gerek ki, kimi yazlar, incecik bir kış örtüsünün altındadır, kimileri, kalın bir kış örtüsünün altında.

Örtü, ister kalın olsun, ister ince, "gizli yaz"lar bizi çağırıyor kendisine. Bu, aldatıcı şubat gulyabanilerinin çağrısı değil, Yaz'ın, insan ruhuna, sonsuzluk özlemini giderici bir bardak kevser sunma çağrısıdır.

MİRAÇ YAKITI

Miracın sahibi Peygamber'in izleyicileri de bu miraçtan sürekli olarak pay sahibi olmak hak ve vazifesi doğrultusunu hiç yitirmemek borcundadırlar.

Miraç mucizesi onlara bu bilinci vermek ve bu sorumluluğu aşılamak için bağışlanmıştır.

"Miraç ruhu"nu taşımak: müslüman, bu psikolojiyle ayrılır öbür inanç ve inançsızlık adamlarından.

"Bir günü öbür gününe eş geçen kişi ziyandadır" kutlu sözü mirac mucizesinin ruh içi gerçeğine, özbenliğine yapışık hakikatına dokunmaktadır.

Allah'a tapınmada, insanlarla ilişkilerde, düşüncede ve estetikte, sürekli "mirac"ı yaşamak, ilerleme güven ve niyetini yitirmemek kıvamında olmalıdır mümin ruhu.

Miracın hışırtısı, ruhumuzun kulaklarında olmalıdır daima. Ve iç gözümüz, Burak'ın izinde...

Alev alev yanan ruh, Refref'in kanatlarıyla aşmalıdır kanatsızlık bölgelerini.

Aşksız, kupkuru, donmuş akıl kişisi, müslümanlığın en alt derecesinden ileri gidemez.

Aşk uçuşu... Miraç budur.

Yılda bir kere, kandiller bu aşkı somutlandırır; ama, içimizin kandilleri günde bin kere miracın yakıtıyla yanmak ödevindedir.

Miraç, Mutlak'ın aşk yüzünü görme yolculuğudur. İç hacdır her müminde. Hacda da her müslüman, miracı, gönlünün öncüsü ve gözcüsü yapabildiği ölçüde mânevî hedefe ulaşacaktır.

Namaz, günün dönüm noktalarında, miracın bize konuk oluşudur. Vaktin yakasını bırakmamasıdır namaz, miracın. Vaktin hamuruna ilâhî aşk mayasını ve boyasını durmamacasına katan Peygamber armağanıdır o.

Miraçtır açıp kapayan Cennet ve Cehennemin pencerelerini; onlarla eğiten ruhumuzu.

Kadir gecesinin tohumudur o. Kur'an, bu tûbanın dallarına asılıdır, gören gözler için.

Alınyazımızın hiyeroğlifidir miraç. Mucizeyi kanımıza işleyen Peygamber iğnesi ve kalemidir.

Ruh susayışını gideren kevser, onun bardağıyla sunulur inanmış gönüllere.

Zamanı, metafiziğin sınırlarına götürüp orada ruhun solmayan çiçeği yapan odur. Sonsuzluğun, ebedîliğin pınarında onu yıkayıp kirlerinden arındıran âb-ı hayat zemzemidir miraç.

Ruh, nerede katranlaşmışsa, ondan miraç çekilmiştir. Nerede elmaslaşmışsa, ona, miracın ışıkları düşer ve bin yöne yansır.

Dünyayı küçülten büyülten gök aynasıdır O. Bir hardal tanesine çevirir onu ama, bu tanede, bütün dünyalar ve kâinat gizlidir.

Miraç mucizesi, paslanmış ruhun diriliş kalayı, delinmiş, özbenliğin lehim madenidir.

Kopan ruhu, mutlak'a kaynak yapar durur yeniden boyuna.

"Gözlerin kaymaması"nın güvencesidir.

"İki yay aralığı kadar yaklaşma"nın metodu.

Ruhtaki zehri, biriken zehri alan panzehirdir Miraç ruhu. Bir mucize med ve cezriyle çekip alır içimizdeki kuşkuları, red ve inkâr taslaklarını. Onları eritir ve ummanında boğar.

Kadavralar gibi yüzerler şüpheler bu mucize denizinde; bilinmezliğin bağrına gömülmek üzere alınıp götürülürler.

Bir tanık gibi durur hep yanıbaşımızda, bir tanıklık meleği gibi durur, miraç; inanç gücümüzün sağlamlığımızın ve dayanıklılığımızın tanığı olarak.

Ruhun diriliş özlerindendir miraç. Namazla, oruçla, hacla, zekâtla bağıntı iplikçiklerini koruması-nı bilen özlerden. Ruhun bayatlamaması, taptaze kalması, onun görevidir. Enerjisi tükenen ruha, diriliş yakıtıdır O. Sönen ruh ışığına yalım vermesini bilmenin ustasıdır.

Bir Mekke gününü içimizde ışıldatıp duran avi-

zedir, asılı, ruhumuza.

İmânın küfre zaferinin dönüm noktasıdır. Gün dönümü noktası.

Ama bu gün dönümü, günün batıya doğru değil, ruhun doğusuna ve doğuşuna doğru döndüğünün işareti olan bir gün dönümüdür.

"Sıdk"ın gün dönümü.

"Aşk"ın gün dönümü.

Ter ve zaferin gün dönümü.

Başların yeniden Kutsal Kitaba, Kur'an'a döndüğü bir olağanüstülük gün dönümünden bir an.

Yücelişin anlamından bir yaprak.

Mutlak'tan açılan bir safya.

Şeytanı zincirleme yolculuğu, Rahman nefesine doğru uzanış yolculuğundan bir kitap.

Evet! Başlı başına bir diriliş kitabıdır Miraç.

Baştanbaşa mucize olan diriliş kitabı.

Demiri yumuşatan Davut eli gibi.

Ölüyü dirilten İsa parmağı gibi.

Zaman ve mekânı aşan bir inanç meşalesidir O.

TABLODAKİ BARDAK

Yalancı taşmalar, köpürmeler beklemeyin bizden. Çünkü bardağımız ağzına kadar dolu.

Ne taşmaya, ne köpürmeye ihtiyacı var bardağımızın! Ne de "bir bardak suda fırtına" cinsinden yapma dalgalanışlara.

Dolu, dopdolu olmanın sessizliği, şamatasızlığı, derin barışı içinde olmak: amaç budur.

Kavgacı değil, savaşçı olmak, savaş için savaşçı olmak değil, barış için savaşçı olmak; bardağın doluluğu bu anlama gelir.

Toprağa basmak; toprağa gömülmek değil: dirilişçiliğin yolu yordamı bu nüansta saklı.

Çağın "sarhoş gemi"sine, çizilecek rota, dirilişçiliktir. İnsanın kendini arayışından, ansızın görünecek bir fecir.

Dirilişçilik, kâğıt yapraklarında değil, insan ruhunda ciltlenecek ve insan ruhunu ciltleyecek bir es-

pri araştırıcılığıdır, bir esprinin araştırıcısıdır, araştıran bir espridir.

Kolayı ister, ama kolaya kaçmaz. Kolaya kaçmayı hep reddeder o. Güçlüğün âşıkı değildir, ama güçlükten de kaçmaz. Güçlüğü kolaylığa çevirme sanatıdır o bir bakıma.

Bardak, öylesine hızla dolup boşalmakta ve hemen yine dolmakta ki, o, sanki hiç dolmuyor, boşalmıyor, hep aynı dolu bardak olarak kalıyor.

Kan dolaşımı ve değişiminin olağanüstü hızı: dirilişçilik yeniliğinin sırrı.

Son bardak değil bu, belki ilk bardak. Daha doğrusu, bardak zinciri içinde bir halka. İlk ve son bardakları da içinde bulunduran bir gelişim bardağı.

İçtiği suyu, âb-ı hayata, zemzeme veya kevsere çevirirken insanoğlu, bir maya gibi kullansın diye sunulan çağın samimilik bardağı; ya da bu niyeti taşıyan, hiç olmazsa.

Kurtarma iddiasının değil, birlikte kurtulmağa çalışma çabasının bardağı. Ve bu çabayla o ağzına kadar dopdoludur, Allah'ın izniyle.

Kimsenin su hazinelerinde gözü olmayan bir bardaktır bu. Ve kimselerin su hazinelerini, hatta ırmaklarını, nehirlerini ve denizlerini yadsımayan ve yadsımaya hiç de yanaşmayacak olan.

Öyleyse, o, "saf bir onama"dan mı ibarettir? Hayır. O, bir statükoculuk bardağı değil, bir özdeğişim bardağıdır.

Yitik Cennet'ten uzanan bir bardak, dolu bir bardak olmak: onun mutluluğu bu hedefe nişan almakta.

"Temiz şarab"ın bardağı: aranan bardak, ayıklık bardağı. Yoksa o, sarhoşluk gemisinin mahzen katının dolduran fıçılardan gelme bir bardak olma hevesinin meyvesi değil. Böyle bir meyve olmaktansa, çağın trajedisinde cayır cayır yanan kupkuru bir odun parçası olmayı yeğler o.

Olmak istediğini ne kadar olmuş ve oldurmuştur acaba? Bu ayrı konu. İlerde, başkalarınca tesbit edilecek bir şey bu. Oluşumu bırakıp da olanı değerlendirmeğe vakti yoktur. Belki ancak, oluşum için gerekli, oluş içindeki, oluşumu kesmeyen, şimşeksi bir hız değerlendirmesiyle yetinmektedir ve yetinmek zorundadır, kendi kendine bakışta. Yani kepenklerini indirip envanterini yapmak yerine, envanterini, akışı, dolup boşalışı içinde doğal bir otokritik, sürekli bir otokritik biçiminde yürütür.

Bizden, hıçkırıklar, feryatlar, figanlar istemeyiniz. Çünkü: bardağımız ağzına kadar dopdolu.

Fazladan bir hıçkırık, ek bir "ah", onun kırılıp parçalanmasına sebep olsun ister misiniz? Kötü niyetliler hariç, kim arzular bunu?

Onu kırıp un ufak etmeyi de boşuna düşlemesin kara yürekliler. Sonra, onun tozlarından, bin yeni bardak fışkırıverir.

Bırakınız, çağdaş sofrada, bu bardak da, sizin süslü püslü kokulu ve renkli bardaklarınız arasında, sade ve sessiz, ait olduğu eli beklesin, o eli uzatacak

konuğun çıkagelmesini beklesin. O çağrısız konuğun.

Evet, bütün çağrılılar masada yerlerini almış durumda. Ve eller uzanmış, bütün bardaklara. Yalnız, tablonun içindeyken dışında kalan, dopdolu sessiz bardak ve çağrılmadan gelmesine engel olunamayacak beklenen "konuk"...

SÜREKLİ DEĞERLENDİRME

İnsanlar çoğunlukla değerlendirişlerini ilk izlenimlerine göre temellendirirler. İlk etkiye dayanır değer yargıları çoğu kez. Çok az insan kritik yetisine sahiptir. Ancak, bu azın azı kişiler, değer yargılarını kritik ede ede düzeltirler. Hatta kimi zaman bu düzeltmeyi temelden değiştirme biçiminde gerçekleştirmesini bilirler bu farklı yetenekler. Ama, çoğunluk, kitle, ilk gördüğüyle kalır.

İlk izlenim ise, "izafet çerçevesi"yle oluşur. Başkasına göre değerlendirilir çoğu kez bir insan, bir eser, bir eylem. Orijinalliği görülmez, ya da nice zaman sonra, o azın azı kişilerin değerlendirişleri hâkim olmaya başladıktan sonra asıl özellik ortaya çıkar. İnsanlar da o güne kadar bunu nasıl olup da göremediklerine şaşar kalırlar.

Konunun nabzını yoklamaksızın, onu şahdamarından yakalamadan, "başka" konulara göre, benzetişler veya ayrılıklara dayanarak değerlendiriş hâ-

kimdir ne yazık ki çağımızda. Bu değerlendirme bir objektivite şansına sahiptir ama, eninde sonunda "dış" değerlendiriş, dıştan değerlendirmedir. Öze bakışın, içten değerlendirişin ihmal edildiği bir bakış ve değerlendiriş türüdür bu. Bu sebeple de yüzeysel ve sınırlı olmaya mahkûmdur.

Peşin yargılardan arınmış olarak bakma geleneği, kaybolmuş gibi. Doküman enflâsyonu içinde insan, hemeninden, ilk karşılaştığı olay veya olguyu, bir şeye irca ediveriyor. Oysa, yeni diye bir şey vardır. Bu değerlendiriş ve şuna buna indirgemede kaybolan en değerli şey veya yan.

Acele indirgemeler çağının sıkıntılarıyla boğuluyor insan. Bu yüzden, neşesini yitiriyor, umutsuzlaşıyor, mutsuzlaşıyor. Giderek, yeniyi arama ateşi içinde kavrulurken hep "eski!" diye bağırdığı çerçevelere sıkışıp kalıyor. Ondan kurtulmak için can atıyor her seferinde, kurtulur kurtulmaz da aynı arayışın kısır döngüsüne yeniden düşmekten alıkoyamıyor kendini.

Oysa, "yeni" her zaman vardır, gözler önündedir. Ama onu görecek göz, ilk izlenim ve etkilerinin çerçevesinden, izafet çerçevesi yanılgılarından sıyrılmayı bilen insanın gözüdür. Yeni yorumlama ve anlamlandırmalarla dünyayı tazeleyen gözlerin işi. Bu ise, sistem ve ideoloji tutsağı olmayla bağdaştırılamaz bir psikoloji istiyor. Elbet, düşüncelere ve sanat ibdalarına lâkayt kalmamayı da.

Dış görünüşleri aşma çabası içinde olanlar, gelecek zamanı gerçekleştirecek asıl bunlardır. Ondan

ötesi, günün adamları.

İnsanlığı yenileyecek erler, sürekli olarak yanılgı hafakanını yaşarlar. Değerlendirmelerini gözden geçirirler. Bu yönde en ileri ve en derine ulaşmaya çalışırlar. Her kanıtı tartarlar, ölçüp biçerler. Her tanığı sükûnetle dinlerler. Çelişkiler, onlara ışık tutar, olayın öbür yüzünü görmek için. Böyle böyle sağlam görüşe ererler.

"Sağlam görüş", evet, insanın en muhtaç olduğu nîmet, ilâhî nîmet. Kimi insanlar bir seziyle kazanırlar onu. Ama, öyle de olsa, sonradan o "sezilen"i her cepheden yoklamak gerektir. Sağlam bir temele oturtmak borcunu beraberinde getirmeyen sezgiler, yeni sezilerle çarçabuk silinirler.

Peygamberleri, düşünce ve sanat öncülerini değerlendirememişlerdir çok defa çağdaşları. Onları hep eskiye irca ederek asıl yeni taraflarını görememişlerdir. Ancak, sağduyu ve gerçek sezgi sahipleri ve uzun uzun araştırarak onların hakikatine varanlar, önlerindeki peşin veya acele yargı ve değerlendiriş engel ve uçurumlarını atlayabilmişler, arkalarında bırakabilmişlerdir.

Günümüzde ise durum daha trajiktir. Peşin hüküm ve değerlendirişler standart hale getirilmekte ve teknik imkânla âdeta salgın halinde insanlığa sürekli olarak enjekte edilmekte. Bulaşıcı hastalık gibi; ya da veba gibi. Bundan kendini kurtaran insan öylesine az ki.

Yeni bir kuşak beklese, yerden göğe kadar haklı olur insanlık. Bir kuşak ki, bir el itişiyle, peşin yargı-

lar ehramını karton kutular gibi devirip, altından, sağ salim, gün ışığına çıksın. Geçmişi, aktüeli ve gelecek zamanı yeni bir perspektife çeksin. İncelenecek olanı yeniden incelesin, inşa edilecek olanı yeniden inşa etsin.

"Diriliş Kuşağı" diye adlandıralım gelin bu kuşağı. İnsanlığın Dirilişi Kuşağı. İlk izlenim ve etkileri hesaba çeken kuşak. İzafet çerçevelerinin muhasebesini nefsiyle birlikte kritik etmesini bilen nesil. Sürekli değerlendirme melekesini, omuzundaki meleklerle aşina kılmış bir nesil.

HİCRETTEN MİRACA

Bizi kendi açısından soyuta ve somuta çekmek üzere kutlu oruç ayı gene geldi. İnsanı kaburgasından başlayarak kalbinden, kafasından ve ruhundan yakalamak üzere. Ruhumuzun içindeki sırrı, metafizik bir tohum gibi büyütüp ağaçlaştıracak ve bize bir ay geçmeden kadir gecesinde yemişinden tattıracak olan oruç. Olağana ve nisbîye fazla batmış olan insanı olağanüstü ve mutlak olanla yeniden göz göze, yüz yüze getirecek olan tecrübe. İlâhî tecrübe. Öte dünyanın kanımıza işleyen elçisi.

Oruç ayı, aylar içinde diriliş ayıdır. Geceyle gündüze, birbirlerine geçme, yol açma ve yol verme, yaklaşma ve kaynaşma güvenini bağışlayan kutlu zaman parçası. Namazın başka biçime girişi, haccın başka türlüsü, kelime-i şehadetin nîmetlere rahmanî zincir vuranı. İnsanı sakil dünya zincirlerinden kurtarıp özgür kılan ulvî ağ.

Denize doğru giden insan. Mutlaklık denizine insanın bir gözyaşı damlası gibi kayışı. Ve ilâhî med

ve cezirde damlanın kayboluşu. İnciye dönüşmek için kayboluşu.

İnciye dönüşme yolculuğu bu. İnsan bir adak gibi alınır Ramazan tarafından, sonra, onun esrarlı laboratuvarında eritilir, yeni imbiklerden geçer, saflaşır, borulardan akar ve yepyeni bir formda yeniden dökülür.

Mutlak'ın işte böyle bir dökümcüsüdür oruç ayı. Muhyiddîn-i Arabî Hazretleri, ağır bir hastalık sırasında ölüm anında, Yasin-i Şerîf'i şifa veren bir delikanlı şeklinde görmüştü. Ağır bir materyalizm hastalığıyla yere çarpılmış insan için de oruç ayı, böylesine somut bir şekilde kurtarmaya gelen, genç inanç eridir. Yeter ki insan onu görebilsin. Yerden doğrulmasına yardıma gelen bu doktora bir el uzatmak yeter. Yerden bile olsa.

Evet, kutlu oruç ordusu, bir bahar gibi, Bursa çinilerinin yeşilinden bir ilkbahar gibi gelir. Sancağını doğu ve batı kentlerinin tepelerine diker. Peygamberler, veliler, şehitler ruhanî ordularıyla beraberindedir. Âyetler, bu, öldürmeyen, dirilten kutlu savaşın ebedî ilkeleridir. Müminler bilirler ve görürler, kentler, ufuklar, doğu ve batı, gece ve gündüz ve öte dünya, cennet ve cehennem, değişmiştir, yakına gelmiştir, yenilenmiştir. ruha yabancılaşmadan kurtulmuşlar ve onunla bir olmuşlardır. İnsan yeniden âlem-i kübradır.

Ak vakitlerdir oruç vakitleri. Güneşi sulara batırır içimizden çıkan bir "beyaz el". Ve dünya çerçöpü, müneccim değneklerine döner, Hazreti Musâ'nın Âsası olan oruç önünde.

Ve oruç, Hazreti İsa'nın "gök sofrası"nı önümüze açar. Ki Hazreti Meryem, mihrabın yanında bu-

lurdu her iftar saatinde o sofradan yiyecekler.

Ruh cüzzamı, iyiliğe yüz tutacaktır. Ve ölü dirilecektir oruç akşamlarında.

Ve orucun sancağında Ulu Peygamber'in mührü vuruludur. Kalbimizde de vurulu olduğu gibi.

Ve oruç, O'nun Hicretinden sayfalar açar yüreğimizde. Bir tarih olur, bizi mitleştirir. Reel'in en çıplak anlarında mit kahramanları yapar bizi.

Ve bizler, dağılmış, darmadağın olmuş bizler, yeniden toplanırız Son Peygamber'in bayrağı altında, oruçla, namazla, hacla, kurbanla, dua ve imânla.

Yolun kıyısında bakakalır inançsızlar ve inkârcılar. Ne olurdu onlar da bu yolculuğa, bu kutlu hicrete katılsalardı!

Evet, hicrettir bu. Ama, giderek, bir miraca dönüşür. İftar saatlerinde içilen su zemzem olur. Ve sonra Cebrail ve Refref gelir. Daha sonra da ateşin yakmadığı aşk kanatları.

Evet, oruç ayı, oruç mutluluğu, oruç hicreti, oruç miracı konuk olarak geldi. Ne mutlu o konuğu şehrin kapılarından başlayarak şafak sökmeden karşılayanlara.

Orucun soyutuna ve somutuna gark olanlara.

Tanrı'nın boyasına boyananlara.

Tanrı'nın boyası... Oruç, en keskin renklerinden bir renktir o boyanın.

Her yıl ramazan ayında o boyaya baştanayağa batmaktır müminin görevi.

Eşyayı ve tabiatı, tabiatüstünü, insanı, tarihi aydınlatacak ışık, bu boyanın aydınlığından tütecektir.

KİMLİK

Toplumca uygarlığımıza iyiden iyiye ters düşmeğe başladık. Daha doğrusu, toplumumuzu uygarlığımızla çeliştirme ve çatıştırma çalışmaları, bu sabırlı yaban çalışmalar, artık yemişini vermeğe iyiden iyiye başlamış gözüküyor. Eskiden toplumla aydın tabaka arasında bir uçurum vardı. Toplum, ilkel bir şekilde de olsa uygarlığımıza bağlılığını koruyordu. Kabuğuna çekilmiş bir şekilde kurtarıcı aydınını bekliyordu. Şimdi durum daha karışık. Artık toplum da kendi öz çizgisinden çıkmakta. Halkın da yeni baştan kazanılması gerekiyor. Irmak bulandı. Batı zehiri halk demirine de işlemeğe başladı.

Görev çetinleşti. Yabancılaşma, dört bir yandan ilerliyor. "Hatırlatma" yeterli değil. Diriliş, yeniden yorumlama ile de mümkün değil. Bütün kavramlar, çekiciliklerini yitirmiş durumda. Gerçek budur, ne kadar acı, hatta trajik de olsa.

Pratik olarak yapacak bir şey hemen hemen kal-

mamış durumda. Salt teori de ilgisizlikle karşılanma tehlikesinin kalın sisiyle örtünmeye mahkûm.

Bu kara ve karanlık tablo, yine de bizi umutsuzluğa saplayamaz. Aldatıcı yalancı düşlerle oyalanamayız ama, karamsarlığın da tutsağı olamayız.

Teorik temelde dinamik yapı sorunlarıyla haşır neşir olmak borcundayız. Bir çıkış yolunun kolay olmadığını görüyorsak bu bizi yıkmamalı. Ülkümüzün büyüklüğü ve yüceliği için bunu bir kanıt saymalıyız tersine.

Kalıntı sağcılıktan da bir fayda yok. Ayrılıyoruz. Seçiliyoruz. Arınıyoruz. Tam bizim olan bize kalıyor. Posalar, iğretiler kopuyor, dökülüyor. Kabukta kuruyanlardan kurtuluyoruz. Salt kendimiz oluyoruz.

Ateş, ateş kimliğine kavuşuyor. Küller dökülüp kıyıda birikiyor. Onları bir rüzgâr ya da bir sel süpürüp götürür. Ama bize yerleşik olan, yerinde kalmasını bilecektir.

Evet kimliğimizi buluyoruz. Kimliğimize kavuşuyoruz. Bir avuç diriliş özlemcisi, kimlik yoğunluğuna ve yoğunluk özümlemesine ermekte. Bu erişin çilesini çekmekte.

Benzerlik handikapı devriliyor. Kabuk kırılıyor. Eşyanın hakikatıyla yüzyüze geliyoruz. Yeni bir dönemin boruları çalınıyor diriliş insanı için.

"Haşr"i yaşadık. Şimdi "neşr"e doğru çekiliyoruz.

Kıyamet, adımlarımıza sinmişti. Şimdi tutukluk, kıyamet tutukluğu ayaklarımızı terk ediyor.

Diriliş çevikliği günlerine hızla yaklaşıyoruz.

Renkler eleştirildi. Nüanslar belirdi. Suların tadına bakıldı. Protoplazmanın yeni dozu anlaşıldı. Unsur dozu.

Bütün bir insanlık, önümüzde et ve kemik sergisi halinde. İskeletlerden kuleler ve kaleler var karşımızda. Ruh vebasının kırıp geçirdiği yığınlar. Ama bunlar bizim umudumuzu kıramaz.

Umudumuzun çeliği, öyle bir hakikat yüksek fırınından geçmiştir ki, onu hiç bir umutsuzluk bükemez, Yaratıcı'nın mucizeden yapılı izniyle.

Saatlerin benliği, cevherinden başlamak üzere yıkanıyor. Yerler ve kentler, yeni yapılışlar ve donanışlarla mayalanmaya durmuş. İnsandan yeni anlamını bekliyor çağdaş mevsim. Bilinç ufkuna aday gösterilen tek insan; diriliş insanı.

Akla karanın böylesine içiçeliği nadir tarih şartlarında görülür. Nadir tarih şartlarında, şahdamarlarındayız.

Tarihin şahdamarı karıncalanıyor.

Tarihin ve tabiatın ölüm dirim çilesi nabızlarımızda yankılanıyor.

İnsanlığın yeni kalbi kalbimizde çarpıyor.

Doğu-batı karmaşasının içinden geçip yeni "yeni"ye, doğru "doğru"ya, güzel "güzel"e varacağız. Eskimiş "yeni"den eğrilmiş "doğru"dan, çirkinleşmiş "güzel"den kurtularak elbette.

Çarpıtılmış gerçeği düzeltme niteliğini kazanacaktır er geç çabamız.

Alınyazısı, kimlik kâğıdımızı yeniden düzenliyor. Diriliş kimliği loşluklardan kurtuluyor. Aydınlığa, kendi öz aydınlığına varıyor.

Çetin realitenin sert taşına elmas kalemini batıra batıra adımızı yazıyor kimliğimiz.

Dirilişin geçerakçe eylemlere benzemez eylemi kasları uyarıyor.

Toprağı kası yeni alınyazıları için geriyor.

Tanrı'nın yaratış ormanı yeniden dalgalanıyor.

Baykuşlar, yarasalar, bukalemunlar gözlerini kırpıştırabilirler!

Oluşun yeni görünümü demir gibi katı gözüken perdeleri ve zehir zarlarını deldi delecek diriliş soluğuyla.

– SON –

İÇİNDEKİLER

7 Kanserin Ocağına Tûbâ Dikmek...
10 Diriliş Mucizesi
15 Sır Yayında Muştu Boyası
19 Temel İlke
22 Diriliş Çilesi ve Yolculuğu
26 Birlikte Arayış Çağrısı
29 Diriliş Baharı ve Ayartı
33 Seçiş
37 Dirilişin Radikalizmi
40 Oluş Yöntemi ve Diriliş
44 İstiridye ve İnci
49 Diriliş Köprüsü
54 Emânet Şuuru
58 Emânet ve Kabiliyet
62 Emânet ve Ahlâk
65 Zaferin Serhat Türküsü
69 Diriliş Ruhu Önünde Edebiyat ve Sanat
73 Selâm
77 Kendini Bulmak
80 Mumyayı Çözen...
83 Benek
87 Yaz
91 Miraç Yakıtı
95 Tablodaki Bardak
99 Sürekli Değerlendirme
103 Hicretten Miraca
106 Kimlik